

Nepriklausoma

Lietuva

2828

• LITHUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA BIWEEKLY •

Nr. 23, (51-ji metelis) 1991 m. LAPKRIČIO - NOVEMBER 6 d. DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 GEORGE ST., LASALLE, Que. H8P 1C4 • Tel: 366-6220 • \$1,-

ĮVYKIŲ APŽVALGA

D.N.B.

AR LIETUVAI REIKALIN- GAS NAFTOS UOSTAS?

Kaip praneša įvairūs šaltiniai, Lietuvos vyriausybė jau kuris laikas visai rimtai ruošiasi naujo naftos terminalo statybai Baltijos jūros pakrantėje. Tam tikslui jau atlikta gana daug tyrinėjimų bei apklausų dėl naujojo uosto statybos. Atrodo, apsišvėtimo prie vietovės Karklėje, netoli Klaipėdos.

Suprantama, kad Lietuva turi užsitikrinti antrinį naftos Mažeikių rafinerijai tiekimą. Dabar Respublika yra visiškai priklausanti Sovietų naftos tiekimo tinklui iš Rytų ateinančiais požeminiais vamzdžiais. Taigi, kraštas randasi grynai Sovietų naftos monopolijoje, ir, norint atsipalaiduoti nuo Maskvos kontrolės bei diktato, yra būtina užsitikrinti naftos tiekimą iš Vakarų šaltinių.

Tačiau, norint įvykdyti šį antrinį naftos pristatymo būdą, susiduriama su stipriu pasipriešinimu iš numatytų uostų vietovių gyventojų. Į labai gyvus debatus išsijungia taipgi sveikatos bei ekologinės apsaugos žinybos. Klaipėdos miesto ligoninės vyriausias gydytojas akušerijai ir ginekologijai V. Riauba teigia, jog į Klaipėdą iš kitų rajonų (Mažeikių, Jonavos, Kėdainių), kur randasi naftos, azoto ir kitokios cheminės medžiagos pramonė, suvežama daug ne laiku gimusių kūdikių. Padėtis dar labiau pablogėtų, pastatius kitą naftos terminalą. Opozicija teigia, jog numatytasis naftos uostas savo dydžiu poreikius viršija maždaug pusantro karto.

Inžinierius V. Tarūta siūlo dėl naftos tiekimo Mažeikių rafinerijai tartis su latviais dėl Ventspilio uosto panaudojimo. Sakoma, kad Ventspilis jau "paaukotas" naftos tiekimui. O Lietuvai statytis antrąjį "Ventspilį" ir Latvijai naują rafineriją - būtų labai nepraktiška.

MENKAS VILNIAUS RADIJO GIRDIMUMAS

Maždaug nuo spalio 19-tos dienos labai sumenkėjo Vilniaus radijo girdimumas Montrealio periferijose. Dėl sunkiai suprantamų priežasčių labai susilpnėjo ar net visiškai pradingo ne tik lietuviškos, bet ir ukrainietiškos bei baltarusių radijo laidos, perduodamos per tą patį siųstuvą.

SUNKI KROATIJOS RESPUBLIKOS PADĖTIS

Montrealio spauda ir kita medija kasdien kalba

apie nepaprastai kietas kovas tarp Jugoslavijos sunaikintų "iki dantų" ginkluotų karinių pajėgų ir, palyginant, žymiai menkiau ginkluotų Kroatijos respublikos kovotojų. Ypatingai sunkioje padėtyje randasi istorinis Kroatijos uostamiestis Dubrovnik su savo labai brangiais architektūriniais paminklais.

Federalinės Jugoslavijos pajėgos miestą atakuoja iš sausumos, oro ir jūros, visiškai nerespektuodamos mieste esančių labai vertingų pastatų iš viduramžių ir net ankstesnės Romėnų statybos. Belgrado generolai, turėdami savo pusėje didelę karinę persvarą, visiškai nebeja įvairių Europos bei pasaulio valstybių prašymų ir įtaigų sumažinti savo brutalius antpuolius prieš Kroatijos respubliką ir jos nepakeičiamus architektūrinius paminklus.

Kol kas kroatų žymiai menkesnės karinės pajėgos didvyriškai ginasi ir saugosi visos žmonijos pasaulio pagalbos bei užtartinimo. Vargės Kroatija!

RASTAS BRONZOS AMŽIAUS ŽMOGAUS LAVONAS - MUMIJA

Alpėse, Austrijos Tirolio teritorijoje, du vokiečių kalniečiai rado kalnų amžino išalo ledynų zonoje, apie 3 km. aukštyje, gerai išsilaikiusį Bronzos amžiaus žmogaus lavoną. Mokslininkai apsaikčiavo, jog šis lavonas - mumija ledynuose išašęs gulėjo apie 4000 metų (2000 metų prieš Kristų).

Lavonas - mumija buvo rasta su pilna medžiotojo apranga ir ginkluote: bronzos kirvukas, akmens peilis su odos makštimis, lančkas su strėlių pluštu. Medinės strėlės turėjo kaulinius smaigalius. Mumijos šone buvo pririštas odos maišelis su tiktągo skiltuvu bei kerpe ugnies iškūrimui. Medžiotojas dėvėjo kalnų ožio, ar antelopės kailio aprangą. Jo drabužiai buvo susiūti odos dirželiais. Mumija, dėl pastovaus išalo, yra nuostabiai gerai išsilaikiusi. Gerame stovyje rasti vidaus organai, oda, plaukai bei kitos detalės. Nustatyta, kad medžiotojo būta tarpe 20-40 metų amžiaus. Jo ūgis - 150 cm. Atrodo, žuvis ieškodamas globos nuo sniego pūgos uolos urvo prieangyje.

Šią nepaprastą radinį tiria 26 mokslininkai iš viso pasaulio. Tai bus tikra autentiškos informacijos bonanza apie Bronzos Amžiaus žmogų. Mumija bus

žinoma vardu - "Homo Tirolensis", o vokiškai - "Hauslabjoch Mann". Tai pavadinimas to Alpių kalnų tarpeklio, kuriame ši mumija buvo užtikta.

Medžiotojo irankiai yra tiriami Vokietijoje, Mainze, Roman-Germanic Muziejuje, o lavonas yra patalpintas Innsbrucke, Leopold - Franzens universiteto klinikoje. Begabenant mumiją iš 3 km. aukščio išalio žemyn į normalų žmonių gyvenamąjį lygį, jį pradėjo atšilti ir buvo apnikta grybelio. Tačiau lavoną padėjus į ledyno temperatūrą (-6°C), procesas buvo sustabdytas.

Mumija randasi profesorių Werner Platzer'io ir Konrad Spindler'io priežiūroje. Jie koordinuos lavono tyrinėjimą su viso pasaulio mokslininkais.

LENINO PALAIKŲ NEAIŠKUS LIKIMAS

Pirmąkart istorijoje Sovietų periodika atspaudė Lenino mumijos nuotrauką. Ją buvo išidėjusi savo pirmajame puslapyje Maskvos "PRAVDA". Lig šiol bet koks Lenino palaikų fotografavimas buvo griežčiausiai draudžiamas. Juk tai buvo švenčiausia komunizmo ideologijos (kuri buvo užėmusi religijos vietą) relikvija. Šiandien ta relikvija jau yra fotografuojama ir kitaip profanuojama. Spaudoje ir Rusijos parlamente jau drąsiai siūloma Lenino mumiją iš Raudonosios aikštės išvietinti ir palaidoti su savo giminėmis.

O tempora, o mores! - susuktų romėnai, pamatę, kaip pasikeitė laikai, o drauge ir ideologiniai-politiniai požiūriai. Sovietų ideologų beveik šventuoju laikytojo Lenino "nušventinimas" vyksta gana sparčiai. Apie 65 metus Lenino mumija išgulėjo šiame mauzoliejuje, Raudonojoje aikštėje. Milijonai lankytojų praslinko pro jo sarkofagą; vieni iš didžiųjų pagarbos šiam Sovietų imperijos steigėjui, kiti vedami tik paprasto smalsumo.

Guli dabar tame mauzoliejuje Lenino mumija jau nudievinta, netekusi savo pirminės paskirties. Dabar Leninas - jau tik paprastas eilinis mirtingasis. Kyla abejonė - ar ten po tuo stikliniu dangčiu guli tikras Leninas, o ne kokias vaškinę jo repliką? Juk jau yra visiškai neseniai pavirtinta, jog Sovietai (jų medikai), be artimųjų žiniomis ar leidimo, atidarydavo mirusiųjų savo vadų, mokslininkų, rašytojų smegenis, nuliedindavo iš parafino jų kopijas, o pačias smegenis pavartodavo įvairiems tyrimams. Pačių svarbiausių Sovietų žmonių smegenys buvo ypač nuodugniai tyrinėjamos. Jos būdavo supjaustomos labai plonais sluoksniais ir užkonservuojamos tarpe stiklinių plokščių. Kitų, mažiau

Prie Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rūmų buvo oficialiai keliamos naujai priimtųjų narių vėliavos. Prie tuščių stiebų - naujai priimtųjų delegacijos. Dešinėje stovi Vytautas Landsbergis, ambasadorius Anicetas Simutis ir užsienio reikalų min. Algirdas Saudargas. 1991 IX. 17 d. Nuotr. A. Maželio.

svarbių sovietinės hierarchijos mirusiųjų, smegenys buvo tik sudedamos į formaldehido skystį ir laikomos stikliniuose induose. Visa tai buvo laikoma Kremliuje, didžiausioje pasaulio slaptyje. Kam visa tai buvo daroma - tebėra paslaptis...

TRUMPOS ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Lietuvos Oro Linijos atidarė naują oro liniją - Vilnius-Budapeštas. Aptarnaus Lietuvos ir Vengrijos valstybinės oro bendrovės "Malev" lėktuvai. Skrydžiai ten ir atgal bus du kartus savaitėje: pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

• Sportinės aviacijos Prienuose gamykloje bus gaminami svedų firmos "AB-Radab" suplanuoti vienviečiai moto-sklandytuvai. Už vieno lėktuvo statymą Prienu aviacijos gamykla uždirbs po 7 tūkstančius amer. dolerių.

• Lietuvos mokslininkai, pramonininkai ir verslininkai prie Karmėlavos steigia technikos miestelį - Technopolį. Čia tikimasi pritraukti pasaulio aukštosios technikos firmas. Tikimasi atidaryti užsienyje tokių "Technopolį" filialus. Ši naująją technikos miestelį norima paversti laisva ekonomine zona.

• Kauno technologijos universiteto paskaitas jau lanko keleta studentų iš užsienio - Libanono. Tuo tarpu jie tik mokosi lietuvių kalbos. Netrukus bus atidaryta speciali Lebano- no studentų akademinė grupė. Paskaitos bus dėstomos prancūzų kalba. Už mokslą studentai patys susimoka - ir gana gerai!

• Lenkijoje atsirado nauja "prekiautojų" rūšis. Jie sugalvojo "importuoti" iš Lietuvos degtinę. Tam "importui" jie pavartojo motociklus. Į benzino tankus jie prisipila lietuviškos degtinės ir per Lazdijų muitinę prasmunka į Lenki-

ją. Tai bent "importas!"

• Lietuvoje padažnėjo gyvulių vagystės. Šilutės rajone trys gyventojos praradusią savaitę neteko penkių karvių. Pradingo taipgi viena avis ir du buliai...

KINIJA PASIUNTĖ MIRIOP 35 NARKOTIKŲ NUSIKALTĖLIUS

Kaip pranešė Kinijos XIN-UHA žinių agentūra, spalio 26 d. Kinijos pietvakarių Yunnano provincijoje buvo nuteista ir sunaikinta 35 narkotikų "trafikeriai" ir sudeginta 5 tonos narkotinių medžiagų. Suimtųjų kriminalistų teismai ir egzekucijos buvo vykdoma 15-kojų Yunnano provincijos miestų. Kinija ėmėsi šių drastiškų priemonių dėl padidėjusios narkotikų "prekybos". Yunnano provincija ribojasi su "Aukšiniu trikampiu": kur sueina Burmos, Tailando ir Laosio sienos. Tie kraštai sudaro pietryčių Azijos narkotikų gamybos centrą.

Gal taip su narkotikų "prekėjais" turėtų kovoti ir Vakarų pasaulio valstybės...

UKRAINA STEIGIA SAVO KARIUOMENĘ

Reuterio žinių agentūra praneša, kad Ukrainos parlamentas nutarė suorganizuoti 400,000 karių kariuomenę. Ukrainos gynybos ministeris Konstantin Morozov'as, kalbėdamas apie tai parlamente susilaukė milžiniško pritarimo, kad Ukraina turėtų nuosavas ginkluotas pajėgas, nors tai ir daug kaštuotų.

Ukraina paskelbė savo nepriklausomybę rugpjūčio 24 d., tuoj po nepavykusio perversmo. Ją ratifikuos po referendumo š.m. gruodžio 1 dieną. Kad ir kaip prez. M. Gorbačiovas inėgino prikalbinti Ukrainą prie bendros ekonominės

sąjungos, bet Ukraina nesutiko.

Toks karinių dalinių išlaikymas Ukrainai daug kainuos (apie 50 milijonų rublių), bet ji nori turėti priedo ir sargybinių savo sienų apsaugai. Dalis Sovietų Vidaus ministerijos dalinių jau pasižadėjo tarnauti Ukrainai. Taip pat keli federalinės kariuomenės daliniai, nupirkti iš Sovietų laivyną jau pareiškė priesaiką Ukrainos parlamentui ir perėina jo žinybon. Visa tai atlikta su prez. Jelcin'o pritarimu.

Užs. reikalų min. A. Zalenko pasakė, jog apie 130 strateginių branduolinių raketų bus sunaikinta, paliekant tik 46 sprogstamąsias dalis toms raketoms, kai bus vykdomas nusiginklavimo procesas.

Ukrainos gyventojai tikisi, kad gruodžio 1 d. visi pasisakys už nepriklausomybę ir išrinks pirmąjį Ukrainos Respublikos prezidentą.

Nors prez. Bush'as vis dar nenori pripažinti Ukrainos nepriklausomybės, bet ir jis turėsias skaitytis su gruodžio 1 dienos referendumu.

"Istorijos kursas negali būti keičiamas", pagal Ukrainos Gynybos ministerio Konstantino Morozov'o posakį. Ir mes lietuviai turime panašų posakį: "nebeužvenksi upės bėgimo!"

• Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirmininkui Vytautui Landsbergiui paskirta 1991 m. Vydūno Fondo žymuo ir dovana \$5000.-

Žymuo ir dovana bus įteikti V. Landsbergiui Vilniuje.

Klaidų atitaisymas
Pereitame, t.y. NL nr. 22., pirmame psl. pastebėtos klaidos: 17-je eilutėje turi būti jūrų laivyno (žvejybos ir prekybos); politinius vietoje polinius; praleistas žodis: susisieki- mo (žeme, oru ir vandenių) ir AVIACIJA vietoje AVIACIA

Atsiprašome, NL

Nepriklausoma Lietuva

Už Laisvą Lietuvą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la Lituanie libre! Loyalte au Canada!
For free Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.

REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA

TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje – \$ 22.00
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamoms mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūda, grafinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

VYTAUTO LANDSBERGIO KALBA JUNGTTINĖSE TAUTOSE

(New York, 1991, rugsėjo 18. LIC). Š.m. rugsėjo 17 d. po pietų Jungtinių Tautų Generalinei Asamblėjai priėmus Lietuvos Respubliką į savo narių tarpą, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis pasakė šią kalbą, kuri buvo tiesiogiai transliuojama per Lietuvos radiją ir televiziją:

"Pone Prezidente, su mano šilčiausiais pasveikinimais Jums; pone Generalini Sekretoriau; ponios ir ponai, Nepriklausomos pasaulio valstybės, kurios iškūrė ir išugdė J.T., šiandien priėmė Lietuvą į savo šeimą.

Taip Lietuva, savo amžiaus astuntą šimtmetį bebai-gianti Europos valstybė, kurią jos kaimynai net du kartus buvo išbraukę iš žemėlapių, vėl pasirodė, kaip mitų paku-tis Feniksas, dar kartą gimusi iš savo pačios pelenų.

Bet Lietuva atgimsta netik iš paskutiniųjų Antrojo pasaulinio karo pelenų, Lietuva atgimė iš savo žmonių kančios, kovos, iš jų darbo ir tikėjimo.

Kuo tikėjo mūsų šalis per pastaruosius dešimtmečius, kai brutali prievarta ir ciniškas pragmatizmas liepė jau niekuo nebetikėti?

Ji tikėjo pagrindiniais dalykais - tiesa ir teisingumu. Tą jausmini, tą dvasinį žinojimą aš apibūdinau taip: yra neteisybė ir skriauda, bet ji laikina, nes negali taip būti, kad neteisybė išviespatautų amžinai.

Lietuvos žmonių širdyse, nors jos matė, kaip yra išsi-gimstama ir nusikalstama, kaip šimtams tūkstančių gali būti atimama gyvybė arba tėvynė - mūsų žmonių širdyse neužgestamai ruseno tikėjimas galutiniu teisingumu.

Toki teisingumą ir nesunaikinamą transcendinį gėrį daugelis laiko Dievo sąvybe; bet juk gali būti, kad tai pasaulio ir būties esmė, kurią žmonės tik pavadino Dievu.

O gyvename žemėje, kurioje beveik viskas gali būti pajuokiamas. Lietuvos žmonės antai tikėjo, kad jų maža šalis vėl bus nepriklausoma valstybė, net paskelbė tai, o iš jų buvo juokiamasi: popierinė ta jūsų nepriklausomybė ir nieko neverta teisė, jeigu neturite tankų ar branduoli-nių raketų.

Taip liūdnai atrodė pasaulis, kurio galingieji manė, kad suplėšius popierių su įrašyta teise, dingsta ir pati teisė.

Gera, kad ne visi taip manė. Ir Lietuva nesuklydo ir nenusiminė. Jos tikėjimas teise ir teisėtumu, jos atsisa-kymas baimės ir melo pasirodė stipresni už tankus ir ra-ketas. Mes buvome laisvi dvasioje irėjome sėkmingai į krašto laisvę. Mes rinkdavomės ir dainuodavome, išsi-skirstę dirbome. Mes atmetėme smurtą ir nesileidome išprovokuojami, mes sukaupėme dar nežinomą politinį patyrimą, kuriuo galime ir su kitais pasidalinti.

Jeigu žmogus nori gyventi dorai, tai kodėl pasaulyje negali būti doros politikos? Jeigu kalbame tiesa, tai ko-dėl negali būti atviros ir teisingos politikos?

Antrojo tūkstantmečio pabaiga, pagal krikščionių ka-lendorių, tai ir kruviniausio, ir melagingiausio šimtmečio pabaiga. Jau traukiasi, žlunga didžiausioji blogybė - ne-apykantos kultas ir gražiai pasivadynusi netiesa, kurios pa-grindinis įrodymas buvo smurtas. Iš dykumos jau ateina, baugu net patikėti - meilės tiesa, kuri stebėsis, kad se-niau būdavo smurto.

Aš nežinau, ar ne iliuzija tas taikos vilties slenkstis žmonių. Bet norisi tikėti, kad Apokalipsės pranašystės ir ši kartą dar neišsipildys, broliūdui Kainui bus leista numirti, o Lietuva bus padėjus ir kitiems rasti daugiau vilties.

Pasaulis jau pamatė Lietuvą, kuri sugrižta iš tariamos nebūtės, iš melagingai nudažyto žemėlapių, o aš matau, kaip šviesėjantis pasaulis ateina per Lietuvą. Ir mes iš-imame korį medaus ir pasisodiname prie stalo bičiulių, kurio bitės nepuola gelti, nes jis geras žmogus.

Didelė šeima vienoje šalyje, ir šeimų šeima, sudaran-ti žmonių pasaulį - tokios ateities kūrimas mes pasiryžę dalyvauti. Mes norime praplėsti nebranduolinių ir didelio pasitikėjimo zonas, todėl reikalaujame išvesti iš mūsų teritorijos visą joje neteisėtai esančią svetimą kariuo-mėnė.

Mes neturime jokio priešiško ir nejauciamo keršto nė vienam kaimynui; mes norime sukurti demokratine valstybę, kurioje visiems pakaks vietos ir bus apsaugota laisvė, pagrįsta tautybių ir žmogaus teisėmis bei orumu.

Tokia yra Lietuvos atsakomybė sau ir tautų bendrijai, kurią sveikiname ištiestomis rankomis."

LIETUVOS AMBASADORIAI
Lietuvos ambasadoriumi Jungtinių Tautų Organizacijoje paskirtas **Anicetas Simutis**, buvęs Lietuvos generalinis konsulas New Yorke. Lietuvos ambasado-riumi JAV-se patvirtintas šes tas pareigas min. **Stasys Lozoraitis**. CHICA-
GO TRIBUNE dienraštyje 2 psl.

spėliojama, kad Amerikos ambasadoriumi Lietuvai galės būti paskirtas inž. **Valdas Adamkus**, žinomas lietuvis veikėjas išėivijoje ir einas aukštas pareigas Gamtos Apsaugos JAV de-partamente. Greta jo kan-didatūros minimi dar **Vik-toras Nakas** ir **Linas Kojelis**.

AMERIKA BUVO 37-toji

Nežiūrint pusę šimtme-čio deklaruoto ir deklamuo-to Pabaltijo kraštų sovietinės okupacijos nepripa-žinimo, Amerika buvo tik-tai 37-toji valstybė, po Mongolijos, pripažinusi **de facto** Lietuvą, Latviją ir Estiją, kaip nepriklausomas valstybes. Pagal tautinės teisės nuostatus, JAV ir keliolika kitų valstybių nuo 1940 m. de jure (taigi, tei-siškai) laikė Pabaltijo vals-tybes nepriklausomomis, ne-teisėtai okupuotomis, vals-tybėmis. Tačiau de facto (t.y. tikrovėje) tos valsty-bės savęs nebevaldė. Nie-kas, žinoma, joms nepadė-jo atgauti savivaldą, nes Sovietų Sąjunga buvo ger-biama kaip sąjungininkė. Nuernbergo Tarptautinis Teisimas nutėisė nacių karo nusikaltėlius, tačiau nė vi-nas nenorėjo pastebėti, kad didžiausieji karo nusika-lčiai, būtent sovietai, sėdėjo teisėjų kėdėse. Gor-bačiov'ą gelbėdamas Bu-sh'as nudėsis ir Pabaltijo pripažinimą.

O mažoji Islandija, kaip žinome, nekreipdama dėme-sio į Kremliaus grasinimus, buvo pati pirmoji pripaži-nusi Pabaltijo respublikų nepriklausomybę.

DVI LIETUVIŠKOS PAVARDES

Kartais, skaitant tarptau-tinę spaudą, tenka paste-bėti vieną kitą lietuvišką pavardę. Yra atvejų, kai geriau būtų jų nepastebė-jus, bet yra ir vėrtų pami-nėjimo. Štai, šiuo metu dažnai minimas Gennadi **Burbulis**, vienas pačių ar-timiausių Rusijos prezi-

dento Boris Jelcin'o pata-rėjų, jo, taip sakant, deši-nioji ranka. Ar jis lietuvis ar tik lietuvių kilmės - tik jis pats galėtų atsa-kyti, bet niekas negali už-ginčyti, kad pavarde tikrai lietuviška. O TIME žurnalo š.m. rugsėjo 16 nr. at-spausdinta, kad mažytės Naujųjų Hebridų (New Heb-rides) valstybės parlamen-tas, 25-kių balsais prieš 21, nauju ministriu pirmi-ninku išrinko **Donaldą Kal-poką**, 48 m. amžiaus. Pa-minėta taip pat, kad Kal-pokas pakeičia buvusį šios valstybės išteigėją, angli-kų kunigą Walter Lini, kuris Kalpoką, buvusį jo bendramintį ir tos valsty-bės taip pat steigėją, buvo atleidęs iš užsienio reikalų ministerio pareigų.

MORDECAI RICHLER RASINIO SUKELTA AUDRA

Mordecai Richler, žino-mas, nors ir ne visų vieno-dai gerbiamas, Kanados rašytojas, gyvenęs šiuo metu Québec'o provincijo-je, netoli Montrealio, at-spausdino amerikiečių žur-nale NEW YORKER (rug-sėjo 23 d. nr.) straipsnį apie šią provinciją. Straip-snis, atrodo, iškėlė provincijos neapykantą kitoms tau-tybėms, jos nepateisinamą ir groteskišką kovą su angliškais užrašais ir bend-rą, vis slopesnę ir fanatiš-kesnę laikyseną, ypač sepa-ratistų vadų ir jų vienašu-liškai suagituotų pasekėjų. Į šį straipsnį buvo reagu-o-jama taip, kaip šiuo metu paprastai reaguoja kvebe-kiečiai prancūzai į bet ko-kią kritiką. Tuo-

jau paskelbiama, kad tai pažemina, užgauna, sunie-kina prancūziškąjį Québecą. Labai retai svarstoma, ar pasakyta tiesa. Tiesos sten-giamasi nematyti arba jos nepuismą pateisinti įvai-riais išpūstais ir dirbtiniais baubais.

Visi prancūzų laikraščiai puolė Richler'į: vieni san-tūresniu įniršiu, kiti su vi-sai neslepianiu. Pagrindinė gaida nori tokia: Richler'is girdi, rašas netiesą ir nie-ko doro negališ apie šią provinciją parašyti, nes jis 'nepriklauso jai'. Tasai argumentas naudojamas veik visados, kai atakuoja-nas ne prancūzas kvebe-kietis. Richlerio atsakymas visiems savo kritikams buvo atspausdintas THE GAZETTE rugsėjo 28 d. numeryje ir jį būtų pravar-tu paskaityti kiekvienam, kuris nori susipažinti su šios provincijos elito minti-jimu. Tasai mintijimas yra pasibaisėtinais siauras ir be-veik liguistai visus ir viską ištarinėjantis. Richler'io atsakymai taiklūs, sąmojin-gi, logiški.

Žinoma, Richler'is iške-lia beveik išimtinai pran-cūzų kvebekiečių antisemi-tizmą, kurio pradus jis randa jau ankstyvesniuose kraštutinių nacionalistų raš-tuose ir veikloje. Paminį jis ir "lopšio kraštą", kad tokie aršūs fanatikai nacio-nalistai, kaip kun. Abbé Groulx, kuris separatistų itin gerbinamas, ragino mo-tinas gimdyti kasmet, kad anglofonai neuždusintų prancūzų mažumos. Dar 1950 ir 1960 dešimtme-čiais buvo šeimų, auginan-čių iki 20 vaikų. Idomu pa-

žymėti, kad nė viena kovo-toja ar kovotojas už mote-rų teises, kurių dabar ne-trūksta, Québec'e neatsilie-pė ir neužstojo Richler'io. (Šiuo metu provincijoje gimimų skaičius yra ma-ziausias visoje Kanadoje!)

Richler'io straipsnis ir atsakas apsiribojo tikrai šios provincijos anglų kal-bos persekiojimo kritika. Minint tautybių neapykantą Richler'is iškėlė tikrai antisemitizmo apraiškas. Galimas dalykas todėl, kad jis pats yra žydų kilmės ir todėl geriau pažįsta tos mažumos patirtį. Deja, prancūzai kvebekiečiai ir kitoms tautinėms imigran-tų mažumoms reišė dis-kriminaciją darbovietėse ir mokyklose, kuri kartais bu-vo nepakencijama. Prancūzų žodis "prakeiktas", taria-mas tarmiškai MODZI, buvo daugelio pirmasai prancūziškas žodis, kuri naujieji ateiviai išgirdo daugelyje darboviečių. Toji diskriminacija, nuolat pa-kurstoma separatistų vadų, tebeegzistuoja ir šiandien. Ji šiek tiek rafinuotesnė, labiau pataikaujanti prieš rinkimus neva tai simpati-jomis, bet iš esmės reika-laujanti priimti ir visišką "susikvebekinimą", nors tai jokiū būdu negarantuoja ly-gybės su 'grynakraujais' prancūzais kvebekiečiais.

h. n.

• Rašytojas ir poetas **Petras Babickas** mirė š.m. rugpjūčio 27 dieną, Rio de Janeiro mieste, Brazilijoje sulaukęs 88 metų amžiaus.

Palaidotas Corte Oito Duque de Caxias kapinėse Rio de Janeiro.

XIX BALTIEČIŲ

VAKARAS

PARLAMENTO

RŪMUOSE

OTTAWOJE

1991.X.23 d.

Iš kalrės:

Prekybos ir Pramo-

nės min. Michael

Wilson, senatorius

Stanley Haidasz,

parlamentarų

Globos komiteto

pirmininkai

J.V. Danys ir

Gabija Petrauskienė

KLB pirmininkė

Nuotr.
D. Danienės

XIX BALTIEČIŲ VAKARAS OTTAWOJE

J.V. Danys

Devynioliktas "Baltiečių Vakaras" federalinio parlamen-to rūmuose Ottawoje įvyko 1991 spalio 23 d..

"Baltiečių Vakarus" ruošia Kanados Baltiečių Federa-cija, kurią sudaro Kanados Lietuvių Bendruomenės, Kana-dos Latvių Nacionalinės Federacijos ir Kanados Estų Ta-rybos atstovai.

Norint parlamento rūmuose suruošti toki renginį, reikia turėti specialų parlamentarų globos komitetą. Komiteto narių skaičius metams bėgant keitėsi. Keitėsi ir asmenų sąstatas, nes po kiekvienų parlamento rinkimų pasikeičia ir parlamento nariai. Dabartiniam globos komitete yra 54 parlamentarai: 12 senatorių ir 42 parlamento (House of Commons) nariai. Globos komiteto ko-pirmininkai yra senatorius Stanley Haidasz ir parlamento narys ministras Michel Wilson, o vicepirmininkai - senatorė J.Neiman ir parlamento narys D.Blenkarn.

Reikia pažymėti, kad baltiečiai, dėl negausaus skai-čiaus Kanadoje, neturi jokio žymesnio politinio svorio. Parlamentarai, per tuos keliolika metų sutikusieji įeiti į globos komitetą, buvo asmenys, nusistatę prieš totalitari-nius režimus, prieš Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaci-jas ir kurie užtarė žmogaus teises. Baltiečių vakarai buvo politinio itaigojimo (lobbying) renginiai su daug kul-tūrinių aspektų ir proga sudaryti kontaktus su parlamenta-rais, valdžios ir diplomatijos atstovais. Todėl Sovietų ambasada Ottawoje neigiamai žiūrėjo į tokius renginius, karts nuo karto duodavo tai suprasti Kanados valdžios pareigūnams.

Senatoriaus Haidasz kalba

Sen. Haidasz buvo labai susijęs su baltiečių vakarais ir baltiečiais. Keturiolika metų jis buvo globos komiteto narys, o paskutiniui vienuolika metų - komiteto ko-pirmi-ninkas. Politinę karjerą pradėjo kandidatuo-damas į fede-ralinį parlamentą Toronte High Park-Parkdale rajone, kur gyvena gana daug lietuvių. Vienu laiku gyveno Pranciško-nų parapijos rajone ir lankydavosi jų bažnyčioje. Būda-mas lenkų kilmės, žinojo ir Lietuvos istoriją, bet, gimęs

ir užaugęs Kanadoje, buvo visiškai objektyvus. Keletą kartų paprašytas kalbėjo Senate apie Lietuvos okupaciją.

Sen. Haidasz savo kalboje trumpai apžvelgė "Baltiečių vakarų" vystymąsi. Tai pasidarė reikšmingas ir prasming-as metinis įvykis parlamento rūmuose Ottawoje, rodė baltiečių didelį pasiryžimą nenustojant kovoti dėl laisvės atkūrimo savo tėvų kraštuose. Bet kartu jie vyko savotiš-kai liūdname fone, nes kliūtys - didžiulė Sovietų imperi-ja - atrodė neįveikiamos. Todėl reikia ypatingai džiaugtis, kad pastangos nebuvo veltui.

Jis paminėjo eilę parlamentarų, aktyviai prisidėjusių prie baltiečių vakarų ir keliolika metų šiuos vakarus orga-nizavusių: **E.Parups** (miręs), latvių bendruomenės atstovas, **J.V.Danys** - lietuvių ir **W.Pent** - estų. Sen. Haidasz juos pavadino savotiškais ambasadoriais.

Pažymėtina,- sakė sen. Haidasz,- kad parlamento narių **PaulineBrowse**, **Jesse Flis** ir **William Blaikie** (trijų federa-linių partijų atstovai) iniciatyva buvo įsteigta baltiečių rėmėjų parlamentinė grupė, kurios dėka parlamentas, dis-kutavęs kelias valandas, pasmerkė Sovietų 1991 sausio 13 d. įvykdytas žudynes. P.Browse gavus ministrės pasky-rimą, dabar grupėi vadovauja parlamento narė **Edna Ander-son**. Šios grupės atstovai nuolat ragino vyriausybę įvairiais rastaais, bei parlamento posėdžiuose, remti Lietu-vos, Latvijos ir Estijos pastangas igyvendinant nepriklau-somybių atkūrimą.

Kanada gali didžiutis, kad viena iš pirmųjų pripažino Baltijos respublikų faktišką nepriklausomybių atkūrimą.

Ministro Wilson kalba

Min. Wilson pasakė ilgesnę kalbą ir jos santrauką duosime vėliau.

Min. Wilson buvo Kanados oficialus atstovas, pasira-šant diplomatinių santykių atnaujinimą su Lietuva, Latvi-ja ir Eatiija. Kaip tarptautinės prekybos ir pramonės mi-nistras, Wilson daug dėmesio skyrė ekonomikos klausimams.

(nukelta į 3 psl.)

NEPRIKLIAUSOMA LIETUVA

XIX BALTIEČIU VAKARAS OTTAWOJE

(.....atkelta iš 2 psl.)

Min. Wilson kalba išsami, išvardinanti realias problemas ir pažadėta Kanados pagalbą. Kiekvienam kraštui Kanada skiria po 10 milijonų dolerių techninei, humanitarinei pagalbai. Jau numatyti Kanados specialistai, kurie vyks padėti organizuojant bankus, patarti pramonės, prekybos srityse. Siunčiamas ekspertas-konsultantas konstitucijos klausimams.

I savo delegaciją min. Wilson buvo įjungęs patarėjais-ryšininkais Kanados lietuvių, latvių ir estų bendruomenių atstovus - valdybos narius. Dėkodamas už pagalbą, min. Wilson jiems įteikė pasirašytų diplomatinių susitarimų nuorašus: Gabijai Petrauskienei (lietuvių), Laas Leivatt (estų) ir Viestars Zarins (latvių).

Asmeniškai min. Wilson pastebėjo, kad Lietuva, Latvija ir Estija primygtinai pabrėžė, kad norėtų būti identifikuojamos kaip atskiros respublikos, o ne bendru "Baltics" vardu.

Turiu pasakyti /JVD/, kad tai svarbus dalykas. Naudinga eiti "Baltics" vardu dėl mūsų mažo skaičiaus. Tačiau estai ir latviai, būdami veržlesni ir apskresni, pasinaudodami bendrais, dažnai lietuvių, pasiekimais, daug daugiau pasiekia pašalpų gavime savo bendruomenėms dėl artimesnių kontaktų su politiniais ir valdžios sluoksniais. Žinoma, tai priklauso nuo KLB krašto valdybos iniciatyvos ir nuovokos, ar jos neturėjimo, kas kartais matoma.

Baltų Federacijos pirm. Laas Leivatt kalba

Laas Leivatt, Estų Bendruomenės pirm. ir dabartinis Baltų Federacijos pirmininkas, dėkojo parlamentarų globos komitetui, vyriausybei, atsilankiusiems parlamentarams ir ambasadų atstovams už paramą Lietuvai, Latvijai ir Estijai siekiant nepriklausomybės. Jis šiek tiek analizavo dabartinę padėtį atgavus nepriklausomybę, kurią matė ten lankydamasis kaip min. Wilson delegacijos narys. Yra daug ekonominių, socialinių ir politinių problemų pereinant iš komandinės-totalitarinės sistemos, kurioje gyventa daugiau kaip 40 metų, į demokratinę, laisvos rinkos sistemą.

Kai kurios pastabos

Šis vakaras nedaug kuo buvo panašus į keliolika metų vykusius "Baltiečių vakarus". Jį galima pavadinti priėmimu su lengvais užkandėliais ir vynu, svečiams ateinant pasveikinti seimininkus ir pareikšti savo pritaurimą. Nesant stalų ir kėdžių, svečiai trumpai ir tebūna. Tokia forma rengiami ir diplomatiniai priėmimai, bet šiame vakare nevykdyti priimti formai ir rimtumui išlaikyti reikalavimai, todėl pasidarė nekoordinuotas suėjimas.

Registracijos, parlamentarų ir diplomatų pristatymo ar atžymėjimo (identifikacijai), pav., tautinėmis vėliavytėmis, nebuvo, todėl neaišku, kiek tokių svečių buvo. Jų buvo nedaug. Pasirodo ir pakvietimų išsiuntimas nebuvo tinkamai atliktas. Atrodo, norėta pagerbti dabar jau Kanados vyriausybės oficialiai pripažintus konsulus, nes jie buvo prie įėjimo ir sveikinosi su ateinančiais, tačiau jie viešai nebuvo pristatyti.

Prieš vakarą iš KLB valdybos informacijos negalima buvo susidaryti vaizdo kokia bus programa. Tikslesnė informacija gauta iš Ottawos estų. Vėliau gautame rašte prie Baltų Federacijos pakvietimų buvo prašoma čekius rašyti KLB ir siųsti Lietuvos konsulatui. Keista, nes KLB vakarą rengė kartu su estų ir latvių bendruomenėmis. Jį turi du raštinės tarnautojus, o konsulas nėra KLB dalis.

Be minėtų trijų kalbų kitokios programos nebuvo. Ottawos estų styginis kvartetas protarpiais grojo tautines dainas, buvo rodomos skaidrės iš Wilson kelionės į Pabaltijį.

Atmetinis, nerūpestingas "Baltiečių vakaro" organizavimas rodytų, kad KLB, gal ir kitos bendruomenės (gal, nes atrodė, kad viską organizavo estai) mano, kad atgavus nepriklausomybę, Baltiečių vakarai jau netenka prasmės. Manau, kad toks galvojimas būtų didelė klaida. Izraelis jau daugiau kaip 40 metų yra valstybė, bet žydai nenustodami tęsia politinę ir kitokią pagalbą. Lietuvai tikrai dar kelis metus bus reikalinga politinė pagalba iš išeivijos, palaikant ryšius su įvairiomis pasaulio valstybėmis.

1991 m. Š. AMERIKOS PABALTIEČIŲ IR LIETUVIŲ LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Š.m. rugsėjo 14-15 d.d., Cuyahoga Community College stadione, Parma, Ohio įvyko 1991 m. Š.A. pabaltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės, kurias pravedė Clevelando LSK Žaibas.

Pirmenybėse dalyvavo 79 varžovai, iš kurių buvo 70 lietuvių, 7 latviai ir 2 estai. Pagal klubus lietuviai pasiskirstė sekančiai: Clevelando Žaibas 32, Toronto Aušra 27, Toronto Vytis 1u ir Washingtono Vėjas 1. Buvo tikėtasi dalyvių iš Chicagos ir Detroito, tačiau lūkesčiai neišsipildė. Nesulaukta ir Hamiltono reprezentantų, šiose varžybose tradiciniai dalyvaujantys.

Lietuvių pirmenybės buvo išvestos iš pabaltiečių. Varžybos vyko vyrų, moterų ir visose prieauglio bei veteranų klasėse. Šios varžybos atrodė kaip jaunesniojo prieauglio D, E ir F klasių pirmenybės. Vyrų, moterų ir vyresnės klasės buvo vos po vieną kitą dalyvių. Ar nebūtų verta grįžti į ankščiau praktikuotą sistemą, rengiant suaugusių ir vyresnio prieauglio pirmenybes birželio pabaigoje, tuoj po mokyklų sezono, o žemesniųjų prieauglio klasių - rudenį. Tas gal pritrauktų mokyklų komandų lengvatlečius, kadangi tuo metu jie būtų formoje rungtyniauti. Kartu tai praturtintų šiaip jau labai liesą lengv. atletikos varžybų kalendarį.

Geras 8 linijų "All weather" stadionas sudarė varžyboms puikias sąlygas, nors, dėl techninių kliūčių, negalėjo būti vykdomas suolis 1 aukštį. Deja, drėgnė ir stiprus priekinis vėjas sutrukdė atsiekti geresnių pasekmių.

Dėka gausaus teisėjų ir talkininkų būrio, varžybos buvo prarastos sklandžiai. Varžybų komiteta sudarė Eglė Laniauskienė, Rita Kliorienė, Liusė Tamošiūnienė ir Algirdas Bielskus. Stiprios talkos buvo sulaukta iš Toronto, kaip starteris Algis Malinauskas, vyr. finišo teisėjas B. Wilkinson ir eilė kitų. Varžybas parėmė LB-nės Clevelando ap.

1991. XI.6

THE PERMANENT MISSION OF
THE REPUBLIC OF LITHUANIA
TO THE UNITED NATIONS

PERMANENT MISSION OF
THE ISLAMIC REPUBLIC
OF MAURITANIA TO THE
UNITED NATIONS

JOINT COMMUNIQUE

The Government of the Republic of Lithuania and the Government of the Islamic Republic of Mauritania, desirous of promoting their existing friendly relations, have agreed to establish diplomatic relations as of this date.

New York, September 18th, 1991

For the Government
of the Republic of
Lithuania

H.E.M. ANICETAS SIMUTIS
Ambassador Extraordinary
and Plenipotentiary
Permanent Representative
to the United Nations

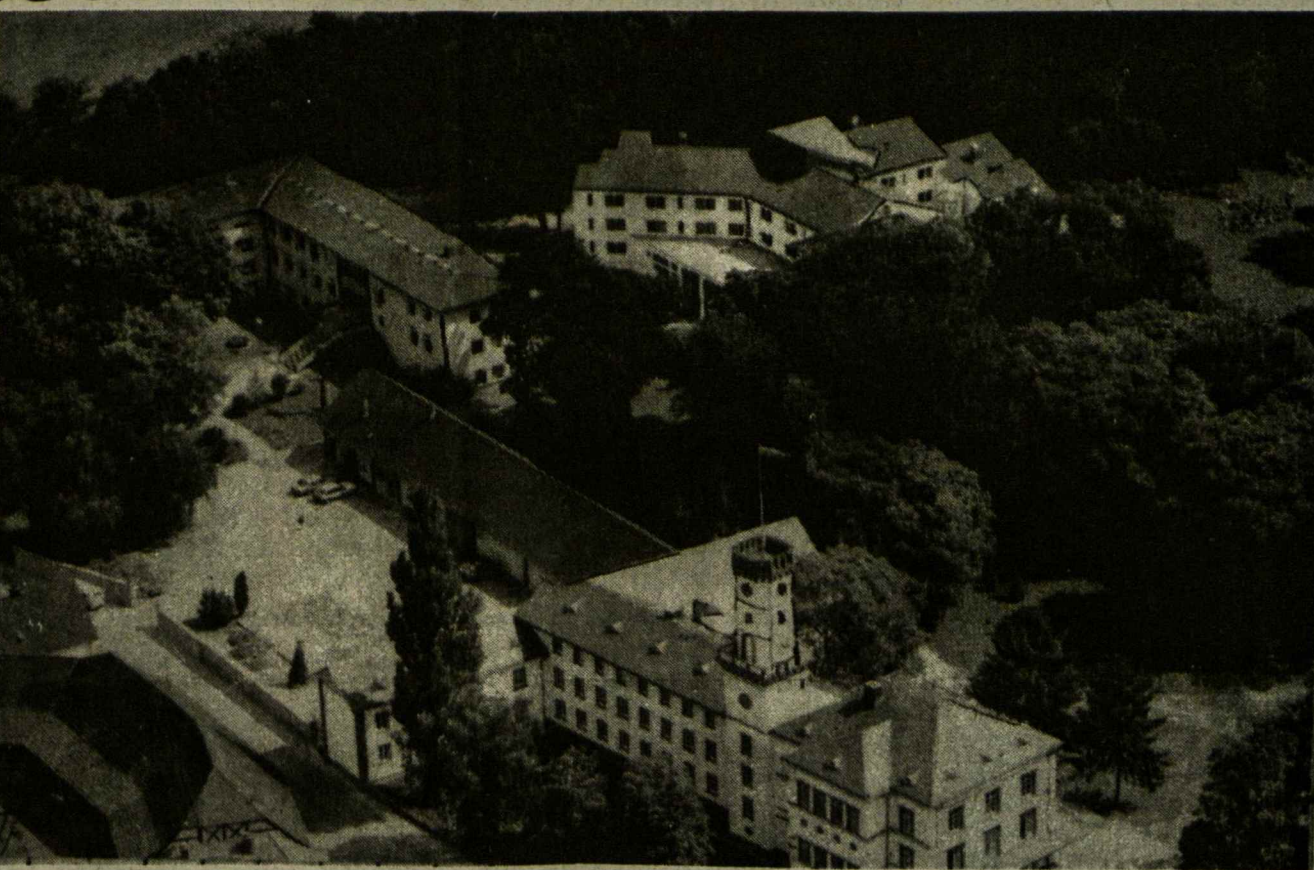
For the Government of
the Islamic Republic of
Mauritania

H.E.M. MOHAMEDOU OULD MOHAMED MAHMOUD
Ambassador Extraordinary and
Plenipotentiary
Permanent Representative to the
United Nations

1991 m. rugsėjo mėn. 19 d.

Mauritanijos Ambasadoriaus prie Jungtinių Tautų Mohamedou Ould Mahmoud pasiūlymu naujasis Lietuvos Ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis pasirašė susitarimą, kad nuo rugsėjo 18 dienos užmezgami diplomatiniai santykiai tarpų valstybių.

Šis susitarimas yra pirmas naujojo ambasadoriaus žygis.

Vasario 16 gimnazija Lempertheim, Vokietijoje, kaip ji atrodo iš lėktuvo.

VASARIO 16-tosios GIMNAZIJA 1991 m. auokojo:

\$200.- H.S.; po \$100.- Iz. Mališka, P. Verykis; po \$50.- R. Otto, J. Baršauskas, kun. St. Šileika, SDB; po \$30.- V. Kerbelis, M. Adomaitienė, Alb. Dasy, J. Skučas, A. Vapsva; po \$25.- ADAMONIS Insurance Agency Inc., D. Mozuraitis; po \$20.- Jz. Lukoševičius, A. Jonelis, Tėv. J. Aranauskas, SJ, V. Piečaitis, J. Jurėnas, J. Gražys, K. Andruskevicius, K. Toliušis, L. Balaišis, V. Kačergius, B. Rupšys, J. Vasiliasukas, V. Jakonis, B. Staškevičius, A. Baršauskas, G. Montvilienė, J. Zabieliauskas, L. Šimonėlis, K. Rašytinis, Z. Valinskas, V. Viliušienė, J. Paunksnis, J. Lukoševičius, D. Jurkus, J. Seidys, A. Čepulis, P. Girdžius, J. Baltuonienė, P. Tekutienė, K. Jagminienė, E. Szewczukienė, A. Brilvičs, J. Dalmotas, M. Ma-

ir vid. Vakarų Sporto apygarda.

Išskyrus keletą rungčių žemesnėse priauglio klasėse, pasekmės buvo gana kuklios. Buvo pagerinta 14 pabaltiečių ir 12 lietuvių pirmenybių rekordų, visi žemesnėse priauglio klasėse.

Varžybų prosvaitė buvo Andrius Klemas (Washingtono Vėjas) be rimtesnės konkurencijos laimėjęs 800 m. (2:07.4 min.), 1500 m. (4:09.3), 5000 m. (15:49.8) ir 10,000 m. (33:10.0) bėgimus. Jam teko iškiliausio vyrų dalyvio dovanas. Andrius yra JAV karinės aviacijos kapitonas ir JAV karinių pajėgų lengv. atletikos rinktinės narys, šiuo metu gyvenantis Albuquerque, N.M.A.K., dalyvavo IV-se PLŽS-se šią vasarą Lietuvoje laimėdamas aukso medalį 30 km. bėgime Trakai-Vilnius.

Dvylikametė latviukė Aimee Teteris gavo pripažinimą iškiliausios moterų dalyvės, viršindama vyresnės varžovės ir pagerindama 3 pabaltiečių pirmenybių rekordus: 800 m. 2:30 min., 400 m. - 1:04.6 min. ir 200 m. - 28.4 sek., mergaičių D (11-12 m.) klasėje.

Bene kiečiausiai buvo varžomasi berniukų D (11-12 m.) klasėje, kur neblogai pasirodė Mikas Rukšėnas, Matas Laniauskas ir Rimas Svarcas (visi Clevelando Žaibo) bei Aras Ignatavičius ir Povilas Leknickas (abu Toronto Aušros). R. Svarcas atsiekė pabaltiečių ir lietuvių šios klasės pirmenybių rekordą disko (1 kg.) metime 22.38 m.(73'5") o P. Leknickas - ieties (600 g) metime 21.96 m. (72'0").

Sėkminga rekordų medžiotoja buvo Kristina Kliorytė (Žaibas), pagerinusi mergaičių E (9-10 m.) pabaltiečių ir lietuvių pirmenybių rekordus 60 m. - 9.2 sek., 100 m. - 15.3 sek. ir 200 m. - 31.7 sek. Taipogi atsiekė lietuvių pirmenybių rekordą 400 m. bėgime - 1:16.1 min. Šioje klasėje dar išsiskyrė ir bėgikė Laura Rukšėnaitė (Žaibas).

Jauniausioje berniukų F (žemiau 9 m.) gerai pasireiškė Saulius Kliorys ir Paulius Rukšėnas (abu Žaibas). S. Kliorys pagerino pabaltiečių ir lietuvių pirmenybių rekordus 60 m. bėgime - 9.7 sek. ir suolyje į tolį - 3.22 m. (10' -

kauskas, V. Klucinskas, R. Polisaitis, P. Bunys; po \$15.- O. Sitkauskienė, A. Mylė, Z. Barisa, B. Bunys, A.M. Krinkeliai; po \$12.- J. Adomaitienė, J. Blaauddžiūnas, E. Tamona, P. Šukys; po \$10.- J. Asipavičius, O. Čekauskienė, P. Latvaitis, J. Naruševičius, A. Mikalajūnas, V. Lietuvninkas, V. Markauskas, K. Mickus, Ch. Juška, K. Petruilienė, P. Piečaitis, Br. Šimonėlis, E. Šleikienė, Alf. Tušas, P. Žukauskas, J. Stanaitis; po \$5.- K. Baltruškevičius, O. Glaveckienė, J. Kalinauskas, J. Norkeliūnas, P. Šmitienė, P. Juskevicius, O. Žilinskaitė, X.Y.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame. Aukas primame visada ir kviečiame nesuspėjusius prisidėti prie kilnaus tikslo lietuvių išlaikyti už Lietuvos ribų.

J. Dalmotas, A. Jonelis

AR JŪS PADĖSITE LIETUVAI?

Štaiga Lietuva vėl politiniai nepriklausoma valstybė. Dabar prasideda nelengvas ekonominio atstatymo ir išsivystymo laikotarpis. Šiuo metu Lietuvai būtų ypatingai naudinga pasisemti žinių ką ir kaip daryti geriau. Lietuvai daug gali padėti tie, kurie moka kalbą, bei žino jos papročius ir kultūrą. Tai yra užsienio lietuviai.

Purdue University Calumet kancleris dr. James Yackel tai gerai supranta ir nori sudaryti užsienio lietuvių biznio, ekonomijos ir viešosios administracijos specialistų, norinčių Lietuvai padėti, sąrašą. Šie žmonės bus kviečiami dalyvauti specifiniuose projektuose, vykdomuose Lietuvoje.

Jeigu Jūs turite patirties biznio, ekonomijos ar viešosios administracijos srityse ir norėtumėte dalyvauti praktiškos pagalbos teikime Lietuvai, rasykite ar skambinkite: Dr. Feliksas Palubinskas, Head Management Department, Purdue University Calumet, Hammond, IN 46323.

Tel: (219) 989-2607
(219) 989-2388

KUR TAS DULKĖTAS TRAUKINYS

Kur tas dulkėtas traukinys
Taip toli nukelivavo?
Prisimenu mamytę aš,
Tas pievas, kur zaliavo.

O kad sustotų traukinys
Mūs Lietuvos žemelėj,
Aš parašyčiau laiškėlį
Savo jaunai mergelei.

Aš paprašyčiau tėvelių,
Kad jie manęs neverktų,
O savo jauną mergelę,
Kad kito nemylėtų.

Taip slenka dienos, vasaros
Prazydę gėlės vysta,
Mes tyliai sluostom ašaras,
Palaidoję jaunystę

Sibiro tremtinių daina

6 3/4"), o Juri Kongats (Aušra) - beisbolo metime - 35.34 m. (115'-11").

Kiekvienoje klasėje už iškiliausią pasekmę buvo skiriamai tradiciniai pabaltiečių ir lietuvių pirmenybių žymenys. Iškiliausios pasekmiės vyrų ir jaunių A (17-19 m.) klasėse apskaičiuojamos pagal tarptautines IAAF vyrų 1971 m. daugiakovų vertinimo tabelas, o moterų ir visose kitose jaunių ir mergaičių klasėse pagal IAAF 1971 m. moterų tabelas, modifikuojant metimus.

Jei pabaltiečių žymenį gavo lietuvis, tuomet jam automatiškai teko ir lietuvių žymuo. Žemiau duodame žymenų gavėjus:

Vyrų - A. Klemas (W.Vėjas); moterų - Aimee Teteris (Latv.), lietuvių - Rūta Maželytė (Žaibas); vyrų "Sub-masters" (35-39 m.) - Šarūnas Stempuzis (Ž); moterų "Sub-masters" - Ilona Smalenskienė (A); moterų "Masters 1A" - Rasa Valaitienė (Ž); vyrų "Masters 1B" (45-49 m.) - Saulius Venclauskas (Ž); vyrų "Masters 2A" (50-54 m.) - Romas Burdulis (Aušra); moterų "Masters 3A" (60-64 m.) - Ona Vasienė (Ž); jaunių A (17-19 m.) Gintaras Batūra (A); jaunių B (15-16 m.) - N. Anderson (Latv.), lietuvių - Petras Steponaitis (Vytis); jaunių C (13-14 m.) - Aidas Batūra (A); mergaičių C - Estera Stempuzytė (Ž); berniukų D (11-12 m.) Mikas Rukšėnas (Ž) ir Aras Ignatavičius (A); mergaičių D - Aimee Teteris (Latv.), lietuvių - Ona Smalenskaitė (A); berniukų E (9-10 m.) - Gintautas Urbonavičius (Ž); mergaičių E - Kristina Kliorytė (Ž); berniukų F (žemiau 9 m.) - Saulius Kliorys (Ž); mergaičių F - Alana Teteris (Latv.), lietuvių - Saulutė Tamošiūnaitė (Ž.).

Amžiaus klasifikacija prieauglio klasėje - pagal dalyvio amžių 1991 m. gruodžio 31 d., o veteranų - pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Sporto darbuotojo ir lengv. atletikos veterano Jono Bagdono, mirusio 1979 m. atminimui skirtas kasmetinės dovanas lietuvių pirmenybių vyrų ir moterų bėgimų laimėtojams gavo Andrius Klemas ir Rūta Maželytė už 10,000 m. bėgimus.

3 psl.

TORONTO LIETUVIŲ NAMAI

TORONTO LIETUVIŲ NAMAMS - 40 VEIKLOS METŲ

J. V. Šimkus

Pradžia

Sekdami ankstesnių lietuvių pėdomis, pokariniai tautiečiai kūrėsi Toronte asmeniškai ir visuomeniškai. Pradedant 1950 metais, įvairių organizacijų atstovai atliko visus formalumus LIETUVIŲ NAMŲ įkūrimui ir 1952 m. vasarą nupirko pastatą Dundas-Ossington kampe. Sekė Ontario provincijos inkorporavimo čarteris "Lithuanian Community Association of Toronto" vardu. Šis pastatas tarnavo tautiečiams 20 metų, bet vėliau, daugeliui išsikėlus toliau į vakarus, pasidarė finansiškai ir visuomeniškai nepjėgus gyvuoti. Vadovai turėjo ieškoti geresnių patalpų ir vietos. 1971 m. liepos 15 d. nupirko dvi gretimas unitarų bažnyčias, kurios sujungtos po vienu stogu, tapo dabartiniais LIETUVIŲ NAMAIS, 1573 Bloor St. West adresu.

Antruose Namuose

Atsikėlus į naują vietą, 1971-1973 m. periodas buvo pats sunkiausias LN istorijoje. Kadangi bažnyčių įrengimai netiko bedruomenės reikalams, reikėjo sukonstruoti aukštesnes ir žemesnes sales, perskiriant jas sunkiomis gelžbetonio grindimis, įrengti balkonus, dvi pagrindines virtuves, raštinės, prausykla, sandėlius ir kt. ir pridėti dar vieną pastatą svetainei, kredito kooperatyvui ir bibliotekai. Tuolaikinių narių savanoriškų pastangų neužteko ir būtinai darbai buvo atlikti skolcn Montrelio Bankui ir privatiems tautiečiams. Padėtis palengvėjo 1974 m. gavus leidimą bingo žaidimams. 1976 metai pradėti su \$630,431. - skolų. 1979 m. dar skolinta \$110,000.- autoaikštei pirkti. Su bingo pajamomis ir moterų bei vyrų pagalbinių vienetų savanoriška pagalba skolos buvo išmokėtos ir 1984-ieji metai pradėti be skolų.

Veiklos apibūdinimas

Pirmuose LN visi darbai buvo atliekami savanoriškai, nemokamai. Vėlesniais metais buvo sandomas vedėjas ir valytojas. Persikėlus į antruosius namus, išsivystė dviejų krypčių veikla: visuomeniška-savanoriška ir siekianti pelno, su apmokamais tarnautojais. Gautas pelnas padėjo išmokėti skolas ir padengti augančias namų išlaikymo išlaidas. Pajamos ateina iš bingo žaidimų, autoaikštės, Lokio svetainės, salių, patalpų ir dviejų namų nuomavimo. Daugelis tautiečių gauna darbo placioje LN veikloje. Kad išlaikytų visuomenišką LN paskirti, nariai sukūrė visuomeninės veiklos komitetą, kurio sudėtinį įėjo moterų, vyrų pagalbinių grupės, kultūrinės ir socialinės veiklos komisijos, kurios sėkmingai veikia iki šandien. Per eilę metų LN veikla buvo vykdoma organizuojant ir pravedant: Naujų Metų sutikimą, Užgavėnių Karnavalą, Metinį Rudens pobūvį, Kūčių Vakariene, Velykų Stalą, Tėvo ir Mo-

tinų sekmadieninius pietus, Gegužinę gamtoje, Vasaros poilsį "Kretingos" stovykloje Wasagoje, Ligonijų ir slaugos namų gyventojų lankymą, vietinių ir Amerikos kultūrininkų pasirodymus, Lietuvos kultūrininkų vizitus ir programas.

Pensininkai ir kitos grupės praeityje.

Savo laiku veikė pensininkų klubas, moterų "Antroji jaunystė"-darnos sektetas, jaunimas ir šachmatininkai. Labiausiai pagarsėjo pensininkai, susibūrę LN 1973 m. balandžio 7 d. Keturis metus diskutavę pensininkų namų reikalingumą, išėmė Ontario čarterį ir pradėjo planuoti savo 9 aukštų pastatą Bloor st. W. ir Indian Grove kampe, prie Keel St. stoties. Su kuklesniais finansiniais ištekiais, turėdamas 353 narius, Klubas pradėjo statybą 1982 m. liepos 10 d. Po šešiolikos mėnesių pirmieji nuomininkai atsikraustė į Vilniaus rūmus. Nuo šios datos Vilniaus rūmų pensininkų klubas pradėjo sėkmingą, nepriklausomą nuo LN veiklą. Dainininkės, jaunimas ir šachmatininkai užbaigė savo užsibrėžtas programas ir grįžo vėl į kasdieninę veiklą LN narių šeimoje.

Labdaros Fondas

LN, norėdami išlaikyti savo tikslą, suburti lietuvišką visuomenę savanoriškai veiklai, neprivalėjo nukrypti vien į finansinę sritį. Įdėtos pastangos ir pelnas turėjo būti nukreiptas į aukštesnius tikslus, kurie buvo aiškiai reikalingi. Todėl 1977 m. liepos 18 d. išimtas Labdaros Fondo čarteris, kurio tikslai duoda ideologinį ilgo laiko pagrindą puoselėti lietuviškos bendruomenės gerbūvį per geradarišką veiklą: a) lietuvišką kultūrinę ir visuomeninę veiklą bei išvystymą tautinio palikimo; b) veiklą jaunimo naudai; c) veiklą vyresnio amžiaus piliečių naudai, pastatant vieną ar daugiau pastatų jiems apsigyventi; d) išlaikymą lietuviškos religinės veiklos.

Pirmas Labdaros projektas

Remiantis Labdaros Fondo tikslais, buvo sukurtas švietimo fondo komitetas, rinkęs aukas iš paskirų asmenų. Šiuo metu fonde yra \$55,933.- Kiekvienais metais gražus būrelis jaunimo gauna paramą savo studijoms tęsti lietuviškoj dvasioj.

Antras Labdaros projektas

Didžiausias projektas, kartu ir rūpestis, yra įsteigti lietuviškus slaugos namus. Ši idėja buvo iškelta jau anksčiau minėto pensininkų klubo, Lietuvių Namams parašius laisną Ontario sveikatos ministeriui Larry Grossman, Q.C. 1983 m. kovo mėn. 3 d. Tačiau pensininkams nuėjus kita, lengvesne kryptimi, reikalas vėl buvo pajudintas 1986 m. sausio mėnesį su architekto Frank Nicol raportu ir 1985 m. liepos 14 d. pasamdant advokatą David Smith Q.C. pakeisti turimos autoaikštės zoną iš nerezidencinės į rezidencinę. Pakeitimas buvo svarstomas Toronto Miesto Valdyboje ir Ontario Muncipalinėj įstaigoje (OMB). Per ilgą laiką ir pastangas buvo įrodyta slaugos namų tinkamumas toje LN autoaikštėje, nors OMB buvo atidėję bylos svarstymą vieneriems metams dėl kaimyno skundo. Pagaliau 1989 m. liepos 13-14 dienomis gautas galutinis sprendimas iš OMB, pakeičiant zoną. Zonos pakeitimas

praktiškai reiškė leidimą apgyvendinti pastate virš 100 asmenų ir paskirti vieną pastato aukštą komerciniams reikalams. 1989 m. spalio mėn. pasirašyta sutartis su Arbor Living Centres, būsimų namų profesionaliniais administratoriais. Dėl automobilių aikštės trūkumo, pastačius namus, nupirkta pieva skersai Dorval gatvės 26-iems automobiliams pastatyti. Pievos kaina \$265,000.- 1990 m. liepos 24 d. Sveikatos ministerė E. Caplan išdavė Slaugos Namų leidimą su pažadėta parama išlaikyti 60 gyventojų lietuvių lėšomis pastatytame pastate. Ministerės laiske buvo nustatytos sąlygos tolimesniam projekto planavimui: iki 1991 m. rugpjūčio 31 d. sukelti reikalingus finansus statybai; iki 1992 m. rugpjūčio 31 d. užbaigti pastatą Ministerijos inspekcijai.

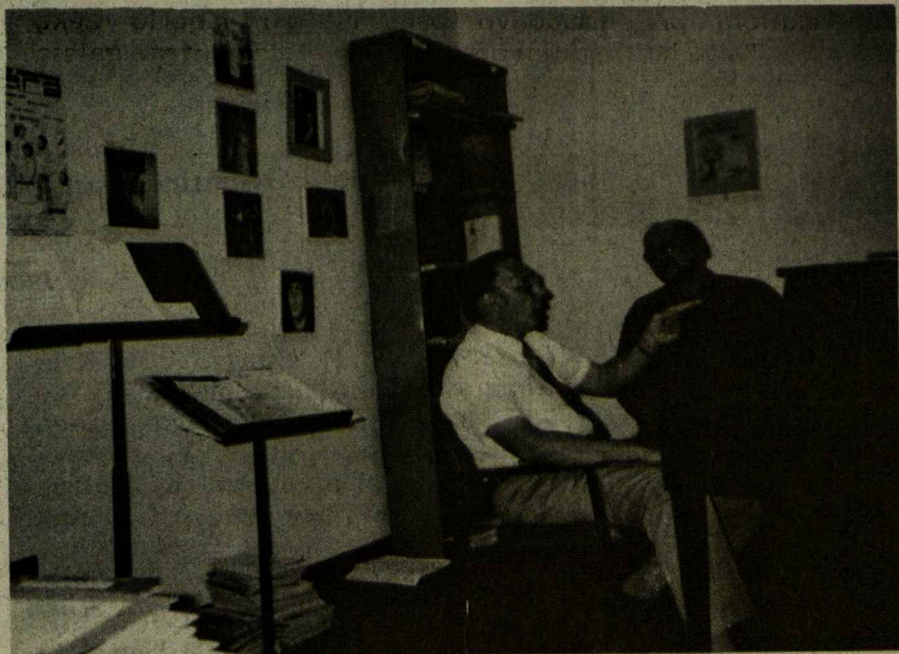
Labdaros pastangos buvo dosniai įvertintos su 60 lovų šalia skaitlingų ir turtingų ukrainiečių, kinečių, italų ir kitų bendruomenių, gavusių tiek pat ar dar mažiau lovų. Ministerijos nustatyti laiko terminai buvo labai sunkūs nedidelei lietuviškai Ontario (daugumoje) visuomenei. Bet, nuėjus tiek sunkauso kelio, reikėjo eiti ir toliau. 1990 m. rugsėjo 22 d. sudaromas Lėšų Telkimo komitetas, turintis skolomis neapsunkintus žemės sklypus ir \$180,000.- aukų bei palikimų. 25 lietuvių visuomenės atstovai kreipėsi į tautiečius, prašydami pritarimo šiam kilniam projektui. Rezultate, vienu metų bėgyje pasiekta \$650,000.- suma. Tokiojo padėtyje esant reikalai yra pasivarę gerokai į priekį, bet toli gražu - neužbaigti. Kas dar reikia padaryti prieš pradedant statybą?

- * Sukelti iki 2 milijonų dol. pagrindinio kapitalo;
- * Susitarti su PARAMOS kooperatyvu dėl pirmojo aukšto užėmimo;
- * Struktūriškai ir teisiškai patenkinti Toronto Transit Comission (TTC), kad požeminio traukinio tuneliai nebūs pažeisti apačioje būsimo pastato.
- * Susitarti su projektuotojais, statybininkais, pasirenkant vieną konkursiniu būdu - darbo, brėžinių, specifikacijų paruošimui ir statybai.

Baigiamieji žodžiai

Suglaustai apžvelgta LN veikla per 40 metų. Pagal dr. Vinco Kudirkos palikimą, semkimės stiprybės iš praeities. Žiūrint atgal į nueitą kelią, matosi daug vargų, bet kartu daug pasiaukojimo visuomeniškiems reikalams. Gal Apvaizdos dėka ir buvusių steigėjų pramatymu (vizija) LN pasidarė centrine vieta, reikalinga lietuviškai visuomenei per visas 7 savaitės dienas. Jie davė pastogę įvairių organizacijų veiklai ir suteikė darbo vietiniam ir atvykėliams iš Lenkijos ar Lietuvos. Kovoiant už Lietuvos nepriklausomybę, suteikė patalpas KLB Krizės ir Informacijos Centrai ir tribūną Kanados ir Lietuviškos politikos kalbėtojams vesti kovą moderniomis priemonėmis: per spaudą, radijo ir televizijos bangomis. LN bus reikalingi ir toliau. Kanados ekonomistai jau dabar kalba apie ateivių antplūdį iš rytinės Europos. Jau dabar atvyksta atostogoms ar pastoviam apsigyvenimui Suvaklų trikampio ir Lietuvos jaunimo. Jų išikūrimas nėra lengvas šios ekonominės krizės laikais. Mes jiems galime pagelbėti. LN turėtų būti ir toliau stiprinama tvirtovė ateinančioms tautiečių bangoms.

Skaitytojai kviečiami atvykti į LN koncertą -balių lapkričio 17 d. paminėti LN 40 metų veiklos.

Prof. Arnoldas VOKETAITIS darbo kabinete savo patitį perteikia besistažuojančiam dainininkui. Nuotr. E. Mažinto.

SKAMBANTIS BALSAS

Egidijus Mažintas

Quinnipiac koledžas (Connecticut valstijoje) kasmet pagal nusistovėjusią tradiciją renka auklėtinius, kurie savo profesijoje pasiekė ypatingą laimėjimų ir Amerikos visuomenėje yra plačiai žinomi.

Šių metų spalio mėn. 27 d. Clarice L. Buckman teatre laureato diplomu ir specialiu šiai progai skirtu medaliu buvo apdovanojamas pasaulinio garso lietuvių kilmės operos solistas **Arnoldas Voketaitis**, šiuo metu dirbantis Auburn University, School of Fine Arts ir vadovaujantis operos studijai.

Neatsitiktinai dainininką, atšventusį kūrybinės veiklos 31 metus, išvymusiis kompozitorius ir dirigentas **Leonard Bernstein** as buvo apibūdinęs kaip "vieną žymiausių mūsų laikų operos ir koncertų salių dainininkų".

"A. Voketaičio išrinkimas ir pripažinimas yra ilgų metų darbo įvertinimo kulminacija" - sako **John L. Lahey**, Quinnipiac koledžo prezidentas.

A. Voketaitis, kaip ir dauguma iškilių menininkų, operos dainininku tapo atsitiktinai. Universitete baigė biznio administracijos mokslus. Tarnaudamas Amerikos kariuomenėje, laimėjo keletą talentų konkursų ir pelnytai tapo JAV armijos orkestro solistu. Debiutavo 1958 m. R. Strauss'o operoje "Tylioji Moteris" New York City Operoje. Taip netikėtai prasidėjo spalvinga solisto odisėja įvairių operos teatrų scenose. Dainuota daugelyje pasaulio salių, sukurta apie 170 vaidmenų įvairių muzikinių veikalų pastatymuose. Dainuota su tokiomis pasaulinio garso išvybėmis, kaip Joan Sutherland, Placido Domingo, Scherrill Milnes, Luciano Pavarotti, Beverly Sills, Mario del Monaco, Carlo Bergonzi, Renata Tebaldi, Monseratte Caballe ir kt. Solistui dainuojant, už dirigento pulsto stovėjo tokie dirigentai, kaip James Levine, Leonard Bernstein, Genady Rozhdestvensky, Zubin Meta, Leonard Slatkin, Leopold Stokowski, Eugene Ormandy ir kt.

Išvymusiis mūsų bass-baritonas yra įrašytas žinyuose 4 psl.

"Who's Who in America", "Who's Who in the World", "Who in international Music". Neatsitiktinai tarptautinėse muzikinėse enciklopedijose yra įrašyti tik du lietuviai: sopranas Lilija Šukytė (VFR) ir Arnoldas Voketaitis (JAV).

Arnoldas Voketaitis yra įdainavęs plokšteles Columbia, RCA, Destri ir Vox įrašų studijose.

Prieš 24 metus, gyvenimo lemtis suvedė Arnoldą su Nijole Lipčiūte-Voketaičiene, elegantiškiausia Amerikos lietuvaite, daug pasiekusia savo profesijoje - JAV madų industrijoje. Madų specialistai buvo nutarę, jei grožio

skalė kyla iki 10, tai modeliavimo pasaulyje ji turi užsibaigti 8. "Perfect - 8" - taip ir buvo pakrikštyta Nijolė Voketaičienė. Nors Nijolė ne mažiau užimta už Arnoldą, tačiau abu suranda laiko ir lietuviškiems renginiams. Stengiasi nepraleisti nė vieno svarbesnio Lietuvai įvykio, juose aktyviai dalyvauja.

Po š.m. sausio 13 dienos įvykių Lietuvoje, dainininkas kaip mat atsiliepė amerikiečių spaudoje, vasario 24 d. MONTGOMERY ADVERTISER dienraštyje, paskelbęs straipsnį: "Soviet Maintain History of Persecuting Lithuania".

NAUJA LIETUVIŠKA KNYGA

Šiandien lietuviška grožinės literatūros knyga išsivijoje yra retas svečias. Knygų leidyklos, kurių buvo nemaža, viena po kitos užsidarė, subankrutavo. Rašytojai vienas po kito iškeliauja amžinybėn, o senukai, kurie dar laikosi, daugiau neberašo. Turimą kūrybą, parašytą dar iš anksčiau, suslėpė į stalčius, nes išleisti nėra galimybės.

O Lietuvoje, nors ir nėra cenzūros, skundžiamasi popieriaus trūkumu. Todėl malonu paimti į rankas kiekvieną naują pasirodžiusią knygą.

Šiomis dienomis pasirodė **Andriaus Norimo** nauja knyga, tai novelių ir apybraižų rinkinys, pavadintas "Gyvenimo dulkės". Knygoje sudėta aštuoni paskiri dalykėliai. Siužetas imtas iš kovų už laisvę metų. Pradėta nuo Mindaugo laikų ir tęsta iki dabarties paskutiniųjų įvykių. Tai gražūs patriotiniai vaizdėliai. Tik vienas gabalėlis "Romuvoje" - visai nesiderina su visais kitais. Čia aprašoma, laivosios Lietuvos karininkų gyvenimas. Karininkai Romuvoje tik lošia biljardą, kortuoja ir girtuokliauja. Jokios gilesnės minties ir ryžto visai nerandama. O juk Lietuvos karininkai buvo ruošiami ginti tėvynę!

Knyga išleista talkos būdu literatūros mylėtojų. Išleista tik 500 egzempliorių. Spausdinta "Draugo" spaustuvėje. Viršelis - autoriaus. **P. Enskaitis**

ŠALFASS-gos Metinio Visuotinio Suvažiavimo, įvykstančio 1991 m. lapkričio 16 d., šeštadienį, 11:00 val ryto, Clevelando Lietuvių namuose, 877 East 185-th St., Cleveland, Ohio 44119

Telefonas (216)-531-2131

D A R B O T V A R K Ė

1. Suvažiavimo atidarymas.
2. Prezidiumo sudarymas. Darbotvarkės priėmimas.
3. Mandatų ir rezoliucijų komisijų sudarymas.
4. Sveikinimai žodžiu ir raštu.
5. Praėjusio suvažiavimo protokolo skaitymas ir priėmimas.
6. ŠALFASS-gos varžybinės programos. 1992 m. varžybinis kalendorius.
7. ŠALFASS-gos santykiavimas su Lietuvos Tautiniu Olimpiniu Komitetu ir kitomis Lietuvos sporto institucijomis, organizacijomis bei klubais.
8. IV-sios Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės: a) Bendra apžvalga, analizė, b) JAV ir Kanados Išvykos K-tų pranešimai, apyskaitos, c) Išvados.
9. Lietuvos dalyvavimas tarptautinėse varžybose: a) Pasaulinėje Žiemos Olimpijadoje 1992 m., b) Pasaulinėje Vasaros Olimpijadoje 1992 m., c) Kitose tarptautinėse varžybose, d) ŠALFASS vaidmuo
10. Lietuvių sporto fondas.
11. ŠALFASS-gos statuto pakeitimų pasiūlymai, jei tokių būtų.
12. Sportinės spaudos reikalai.

Pietų pertrauka 2:30 - 3:30 val. p. p.

13. Einamieji reikalai:

- a) Administraciniai reikalai: Finansinė atskaitomybė, Narių metinė registracija, ŠALFASS pareigūnų atskaitomybė, etc.
- b) Narių rėmėjų, globėjų, mecenatų telkimas.
- c) Pabaltiečių Sporto Federacijos reikalai.
- d) Santykiai su JAV ir Kanados sporto vadovybėmis (AAU, TAC, etc.)
- e) Kiti reikalai.

14. Pranešimai žodžiu ir raštu:

- a) Centro V-bos pirmininko, gen. sekr., išdininko, kitų (jei yra).
- b) Sporto apygardų: Kanados, Rytų, Vid. Vakarų. Veikla, apyskaitos.
- d) Sporto šakų komitetų (pageidautina tik raštu): krepšinio, tinklinio, lengv. atletikos, plaukimo, lauko teniso, stalo teniso, šaudymo, golfo, šachmatų, slidinėjimo, ledo ritulio, biatlono, kėglio, raketbolo/skvašo, futbolo (soccer), softbolo.

15. 41-jų ŠALFASS-gos Žaidynių org. k-to pranešimas. Apžvalga ir apyskaita.
16. Š. A. lietuvių krepšinio rinktinės "Vėjas" pranešimas.
17. Ryšiai su Lietuvių Bendruomene. LB-nės atstovų pranešimai.
18. ŠALFASS-gos Garbės Teismo pranešimas.
19. ŠALFASS-gos Revizijos Komisijos pranešimas.
20. Diskusijos dėl visų pranešimų.
21. ŠALFASS-gos Centro Valdybos, Revizijos Komisijos ir Garbės Teismo rinkimai.
22. Naujos Centro Valdybos prisistatymas.
23. Klausimai ir sumanymai.
24. Rezoliucijos ir suvažiavimo uždarymas.

SALFASS CENTRO VALDYBA

P.S. Norintieji daugiau informacijų, prašomi kreiptis į A. Tamosiūną. Tel: 708-354-2516.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

/Autorius praleido 15 metų Sibire, tremtyje ir lageriuose. Spaudinime ištrauką iš neseniai Lietuvoje pasirodžiusios jo knygos. Red./.

/ tęsinys /

Daugiausia buvę mokytojų. Darbo, aprangos ir maisto sąlygos čia buvusios labai sunkios, ir bemaz 2000 lietuvių zekų išmirė jau pirmą žiemą. Išliko daugiausia silpnos sveikatos vyrai, negalėję dirbti sunkių darbų. Prasausko ir Damijoniačio kalininio terminai, pradėti 1941 metais, turėjo baigtis 1951-aisiais. Kadangi 1941 metais į tremtį vykau kaip tik viename vagone su Prasausko ir Damijoniačio šeimomis, tai juodu labai daug manęs klausinėjo apie savo žmonas ir vaikučius. Deja, nedaug kuo galėjau juos pradžiuginti, o apie Prasausko šeimą žinojau itin mažai, nes ji iš Jabagano buvo išvežta į Lenos žiotis.

Maikuduke sutikau ir du buvusius Lietuvos kariuomenės pulkininkus - Mikučionį ir Matulį. Karo pradžioje juodu, kaip generalinio štabo akademijos kursantai Maskvoje buvo areštuoti ir nugabenti tiesiog į Norilsko lagerius. Matuliui tenai pavyko išitaisyti "pridurku", jis gerai išsilaikė ir visai sveikas buvo atgabentas į Pesčianlagą baigti termino. Mikučionis čia buvo išitaisęs zekų privačių valgių virtuvėlės kūriku. Kūrendamas viryklę, jis kartu prižiūrėdavo kunkuliuojančius zekų katiliukus su įvairiomis kruopomis. Už tai gaudavo tų viralių. Tais laikais Maikuduke tikro bado jau nebuvo, bet kaliniams vis tiek rūpėdavo kokią kąsnelį iš šalies prisidurti. Mikučionis pasipasakojo, kad Norilске netekęs sveikatos, kaip darbininkas buvęs nurašytas ir išsiųstas į Siblągą. Čia persikvalifikavęs, išėjęs keturių mėnesių felčerių kursus. Tapęs mediku, net dviejuose apleistuose lageriuose dirbo gydytoju ir neblogai atstatė savo sveikatą. Apie šeimą ir artimuosius, likusius Lietuvoje, neturėjo jokių žinių.

Čia susipažinau su keletu neseniai iš Lietuvos atgabentų kunigų ir visa grupė jaunų tautiečių - studentų ir abiturientų. Iš jų pirmą kartą išgirdau, kaip Lietuvoje praėjo vokiečių okupacija, kodėl ir kaip po karo veikė vadinamieji žaliukai. Iš to man paaiškėjo, kodėl Pesčianlage atsirado tiek daug mano tautiečių. Jų čia tikrai buvo daug, tiek daug, kad kartą vienas prižiūrėtojas tiesiai paklausė:

- Sakyk, kiek Lietuvoje iki karo buvo gyventojų?

Atsakiau, kad apie pustrėčio milijono.

- Meluoji! - atkirto jis. - Vien čia Pesčianlage jau kokią dešimtį tūkstančių lietuvių mačiau, o šalyje juk daugybė lagerių, be to, ir namie dar šiek tiek turėjo likti!

1951 m. pavasarį Pesčianlage zekus maitino gana pakenciamai. Duonos duodavo po 600-900 gramų, priklausomai nuo išdirbio normos. Prie duonos gaudavom 13 ar 17 gramų cukraus, tris kartus per dieną po puslitrį balandos dažniausiai kopūstienės, taip pat po 200 gramų įvairių kruopų košės. Balandą neretai būdavo su mėsos gabaliukais. Kartais ir košėje pasitaikydavo spurgučių. Košę virėdavo iš sorų, magaros, avižinių ar miežinių kruopų. Retkarčiais gaudavom žuvies.

Nevalgiems ir nesunkiai dirbantiems tokio maisto turėjo užtekti. Tačiau daugelis darbininkų, kurie negaudavo siuntinių iš saviškių, jausdavosi neprivalgę, slankiodavo zekų valgykloje, rankiodavo nuo stalo tuščius dubenėlius ir juos išlaizydavo, kartais rasdavo ir duonos trupinių.

Pesčianlage buvo įrengtos pačių zekų tvarkomos virtuvės ir prie jų dideli valgomieji kambariai - salės. Tose salėse vienu kartu galėdavo valgyti keli šimtai žmonių.

PER BALKANŲ KRAŠTUS

Stasys Dalius

/ tęsinys /

Cluj-Napoca miestas turi 300.000 gyventojų, universitetą su 30.000 studentų, pramonės ir industrijos centrą su fabrikais ir dirbtuvėmis. Nuo miesto centre esančio skvero einančios gatvės išlikę su senais ornamentuotais namais, kurie per vykusius karus išliko nesunaikinti. Miesto skvere - didingas paminklas iš penkių bronzinių skulptūrų karaliui Mathias Rex, pastatytas Austro-Vengrijos laikais.

Mieste yra didelis botanikos sodas, kurį pirmiausia apvaikščiojam. Daug žydinčių gėlių ir paminklų-statulų profesoriams, kurie įkūrė šį sodą ir dirbo jame. Iš botanikos sodo važiuojame į miesto skverą, kur irgi daug gėlių lysvėsė ir tarp jų suoliukai žmonėms pailsėti. Prie aikštės didelė katalikų bažnyčia. Vidun įėjus, padvelkia šaltis, nes storos sienos neleidžia saulei įkaitinti.

Autobusas sustoja aikštės pakraštyje. Jį tuojau apspinta vaikai ir verkdamą moteris su mažu vaiku rankose, prašydama pinigų. Vadovas varo juos šalin, aiškindamas, kad tai čigonai, kurių yra daug Rumunijoje taip elgetaujantių. Dar papasakoja, kad Ceaucescu laikais maistas buvo normuojamas, mėnesinės normos buvo nedidelės ir gyvenimo lygis Rumunijoje buvo žemiausias Europoje. O pats diktatorius per 25 valdymo metus sugebėjo ne tik valdžią pagriebti, bet ir turtus susikrauti, nes turėjo išsigijęs 53 namus kiekvienoje apskrityje, privatų traukinį, 4 malūnsparnius, sprausminį lėktuvą. Kada jis skrisdavo iš Bukaresto aerodromo, tuo laiku kelias būdavo uždarymas visiems kitiems lėktuvams. Kai vykdavo į darbą, gatves irgi uždarydavo judėjimui, kol jis pravažiuodavo. Po revoliucijos teismo, įvykdžius egzekuciją, jis buvo slapta palaidotas. Nuo jo valdymo visi žmonės kentėjo, nes ir elektra buvo normuojama, o žiemos metu žmonės šaldavo ne tik apartamentuose bet ir ligoninėse. Ūkiuose buvo likę tik seni žmonės.

Vadovas Radu plačiai pasakojo apie revoliuciją ir gyvenimą prieš tai, nors jis silpnokai angliškai kalbėjo, daug kur jam trūko žodžių tinkamai išsireikšti. Dažnai užbaigdavo pradėtą pasakojimą neužbaigtą, nerasdamas reikiamų žodžių. Paskutinę naktį Rumunijoje nakvojame dideliame naujame Transilvania viešbutyje.

Sekančią dieną paskutinis kelio tarpas per Rumuniją veda kalnuotu, miškais apaugusiu kraštu, kur tik slėniuose žemė dirbama mažais rėžiais. Visos sodybos turi daržines, kuriose šienas sukratas. Daug šieno kupetų stovi ir lauke. Šie kalnai yra Karpatų kalnų tęsinys. Jie nėra labai aukšti, bet iki viršaus apaugę miškais. Vienoje tų kalnų aukštumoje sustojam trumpam poilsui restorane su plačiu reginiu į visą apylinkę.

Prie restorano - nedidelė krautuvėlė. Čia pirmą kartą visoje Rumunijoje gavome tos vietovės viešbučio atviruką 1991. XI.6

Valgydavo brigadomis. Virtuvėje būdavo duomenys, kiek kurioje brigadoje tą dieną valganciųjų. Kiekviena brigada turėdavo savo padavėjus, paprastai jaunos, žvalius ir miklius vyrus, kurie paimdavo nuo langelio supilstytą maistą ir išnešiodavo prie stalų sėdintiems brigados nariams. Visa brigada pavalgydavo greitai. Pietus atveždavo į darbų objektus ir taip pat greitai išdalydavo. Visuose barakuose, o vasarą lauke ties kiekvienu baraku, buvo įtaisytos prausyklės, čia zekai ne tik veidus nusiprausdavo, bet ir savo šaukštus po valgio nusiplaudavo.

Netrukus susipažinau su dar vienu tautiečiu - Stasiu Kubelda. Tai buvo jaunas, labai gražus ir žvalus kapsas nuo Kalvarijos. Sakėsi baigęs sodininkystės mokyklą. O čia jis išitaisęs lagerio ligoninės vyresniojuo virėju. Sužinojęs, kad aš - tai tas pats Gustainis, kurio ne viena straipsnį jis buvo skaitęs, vaikas stengėsi padėti kuo galėdamas. Zekams vaikščioti į virtuvę buvo griežčiausiai uždrausta, tačiau Kubelda to nelabai paisė. Nutaikęs progą, jis pasikviesdavo mane į anglių sandėliuką, atnešdavo tai dubenėli skanios sriubos, tai porciją mėsos ar kitokio valgio. Faktiškai tai buvo sukčiavimas, tam tikra skriauda lagerio ligoniams. Bet kas tomis sąlygomis galėjo išlikti toks skrupulingas?!

Tas Kubelda padarė man dar ir kitą didelę paslaugą. Buvo taip. Į lagerį atvarė būrį naujų kalinių, kuriems prireikė mūsų vietos karantininiame barake. Mūsų iš lagerio paleisti negalėjo, tad nutarė laikinai sugrūsti į nuolatinųjų darbininkų užimtą baraką. Savaimė suprantama, laisvų "vagonų" čia nebuvo. Įnamiams teko glaustis praejimuose ir pasieniuose. Bet mūsų buvo tiek daug, kad nė naktį neturėjome kur išsitiesti. Kubelda žinojo, kaip sunku per visą naktį sėdėti, negalint nė kojų ištiesti, todėl ir pasidomėjo:

- Ar turit kur atsigulti?

- Deja, neturiu, - atsakiau, - vienas iš paskutiniųjų į baraką įsmukau, jau visos vietos užimtos...

Kubelda pasisaukė barako vyresnįjį. Tai buvo jaunas čėčėnas. Pasisveikinęs su juo, mano tautietis paprašė:

- Išžiūrėk štai į šitą senuką ir pasirūpink, kad jis tavo barake galėtų miegoti kaip žmogus.

Jų trumpas pokalbis man buvo labai reikšmingas. Tas vyresnysis tuojau nuvedė mane į baraką. Čia jis apėjo visus kampus. Jokios laisvos vietos nerado ir negalėjo rasti, nes berakas buvo sausakimšas. Nieko kito neišgalvodamas, susistabdė tokių vyruką, taip pat kaukazietį, trumpai su juo savo kalba šnektelėjo, ir tas pakvietė mane eiti paskui. Nuvedęs į sekcijos galą, parodė "vagonką", kurioje buvo jo lova.

- Lipk čionai ir ilsėkis kiek tinkamas! - pasakė jis. -

Tai mano lova, aš dirbu naktinėje pamainoje, taigi, naktimis ji man nereikalinga, o dieną bet kur prasnasiu...

Taip netikėtai gavau ne tik vietą, bet net ir paklotą lovą su čiužiniu, antklode ir pagalve. Ko man daugiau reikėjo! Apie porą savičių kaip karalius varčiausi toje lagerinėje jaunjojo kaukaziečio lovoje.

Negaliu užmiršti to gyvo proto, sveikų pažiūrų vyro Stasio Kubeldos bylos istorijos. Kadangi kaltinimui medžiagos buvo labai mažai, tardytojas nutarė iš Kubeldos ką nors išgauti per provokatorių. Tačiau į kambarą nusisųtas provokatorius pasirodė esąs ne per gudriausias dėdė, pernelyg jau karštai jis ėmėsi tos specpareigos. Kubelda jį lengvai išsifravo, ir nutarė ne tik iš provokatoriaus, bet ir iš tardytojo pasijuokti. Ir papasakojo jis tam "stukačiui" tokią "nusikaltimo" istoriją:

- Gerai žinau, už ką čia sėdžiu ir kenčiu. Bet nesi-galiu. Išgijau tiek aukso, kad ne tik man, ir mano vaikams visam gyvenimui užteks.

- Ar tai iš žydų? - paklausė provokatorius.

ir pašto ženklus persiuntimui. Šiaip krautuvės tuščios, jokių kitokių atvirukų nėra. Taipgi nėra jokių kjoskų ar krautuvėlių, kad gatvėje gautum atsigerti ar dešrelę suvalgyti. Tačiau viešbučių restoranuose, kur būdavom apsisistoję, gaudavom coca-cola ir alaus.

Pasiekiam Oredea miestą - provincijos centrą ir sostinę. Kartu tai ir pasienio miestas. Čia vadovas Radu atsi-sveikina su mumis ir, išlipęs iš autobuso, lieka stovėti gatvėje, gal kito ekskursijos autobuso su turistais laukdamas. Šis miestas turi mineralinio vandens šaltinius. Taipgi nemaža fabrikų, kurie leidžia tirštus dūmus. Kelyje nedaug mašinų, bet prie muitinės jų laukia visa eilė. Abi muitines greit pravažiuojam ir atsiduriam Vengrijoje. Visi sunkvežimiai, kurių buvo daug prieš sieną, buvo nukreipti į kitą kelią ir čia jų nebesimatė.

Budapešto miestas

Vengrijoje įvažiuojame į labai plačius, lygius laukus (Plains), ar kaip patys vengrai vadina - Puscia. Tos lygumos tęsiasi aplinkui kiek tik akys užmato. Tai žemės ūkio kraštas, matėsi kukurūzų laukai, ariami plotai ar jau aparti. Vietomis laukai buvo laistomi. Pakelės namai mūriniai su raudonojuočiais čerpių stogais. Tolumoje matėsi kaimų pastatai. Ūkiai yra kooperatyvų arba valdžios.

Vengrijoje yra 10 mil. gyventojų. Čia gyvena daug čigonų, kurie turi didelę įtaką į muzikinį gyvenimą. Sostinė Budapeštas su 2.5 mil. gyventojų. Gyventojai pasiskirstę tikybonis: 75% katalikų ir 22% protestantų. Įvažiavus į Vengriją, laikrodį reikėjo atsukti vieną valandą atgal. Nuo pasienio teko apie 200 km. važiuoti iki Budapesto, kurį pasiekiam 3 val. p.p. Priemiestyje, kaip ir visuose kituose miestuose, pradžioje apartamentiniai namai, o vėliau kiti pastatai. Automobilų judėjimas irgi didelis, sunku per gatvę pereiti. Krautuvių langai pilni prekių ir iš pirmo žvilgsnio dvelkia vakarais. Gatvėse kioskai su pardavinėjimais laikraščiais, atvirukais, vaisiais ir gėrimais. Tik didesnės eilės kur pardavinėja ledus. Visi restoranai ir kioskai privačiose rankose.

Apisistojame Baker viešbutyje miesto viduryje, aplinkui vien krautuvės. Vėliau užeinam į bent kelias. Jos pripildytos prekėmis, atrodo, jokio trūkumo nematyti, tik kainos gana aukštos. Už vieną dolerį gauname 63 forintus. Krautuvėje baltos duonos kg. kainuoja 20 forintų, vyno bonka - 80-90 forintų. Beje, šiuose kraštuose nė vienas vadovas nepasakojo, kiek darbininkas uždirba, kiek reikia pinigų pragyvenimui, tik dejavo, kad sunku gyventi viskas brangu ir daug ko trūksta.

Vakare folkloro programa teatre. Pirmoje dalyje buvo parodytas filmas apie Vengriją ir Budapešto miestą, o po to - vengrų aurtiniai šokiai. Šokius palydėjo 12-kos žmonių smuikų orkestras. Visi šokiai labai energingi, su pasiškėjimais, panašūs į rusų savo tempu. Vyrai ir moterys apsiavę auliniais čiabatais. Vienas vyrų šokis su pentinais stipriai čerskėjo ir skambėjo. Įdomus merginų šokis su ant galvos padėta bonka, kuri bešokant, puikiai balansuojant, išsilaikė nenukritus. Šokius atliko kelios ansamblių

- O iš kur kitur? Šaudžiau žydus, užtat dabar porą gorčių aukso turiu, - atsakė Kubelda.

- Bet ar nedings tas lobis? Ar gerai jis paslėptas? Iš kalėjimo grįžęs, gali juk net pats tos vietos nesurasti!- teiravosi snipelis.

- Vieta rūpestingai paženklinta, tik man vienam žinoma, - neva labai slapta patikimam nelaimės draugui pasipasakojo Kubelda - Viskas užkasta po obelimi. Tenai ieškoti niekam nė į galvą neateis. Ta obelis dar jauna, labai žymioje vietoje mano paties tėvo pasodinta.

Prieš pat suėmimą Kubelda buvo nušovęs savo labai piktą ir šiaip netikusį sūnį. Jį kaip trašą pakasęs po viena obelimi. Ir kaip gardžiai Stasys juokėsi, kai sužinojo, kad tardymo organai, to tariamo aukso po obelimis beieškodami, rado tik pasmirdusio šuns likučius! Labai gerbiu žmones, net ir kalėjime neprarandančius sveiko humoro jausmo...

Darbai Pesčianlage buvo įvairūs. Vieni jo lageriai kasė anglis, kiti statė gyvenamųjų namų kvartalus, tretį - vietinės ir net sąjunginės reiksmės fabrikus, pavyzdžiui, didžiulę imonę - Karagandos "Gorno-šachtiorskoje oborodovanije" - sutrumpintai vadinamą GŠO, kuri 1953 metais išleistuose geografijos vadovėliuose jau minima kaip baigta, nors ir 1954 metų pabaigoje, kai aš iš tenai išvykau, tas didžiulis fabrikas vis dar tebebuvo statomas.

1951 m. balandžio 14 d. mane drauge su kokia šimtinė zekų iš Maikuduko išvežė į kitą Pesčianlago lagerį, įrengtą vietovėje, kuri vadinosi Fiodorovka. Vaziuodamas atsidėjęs stebėjau horizontą ir saulę, kad naujoje vietoje nesusisuktų galva, kad saulė atrodytų tikrai kaip Pietuose o ne Šiaurėje, kaip dažnai esti, kai tave atveža į svetimą vietą. Taip pametus orientaciją, paskui ilgus metus saulė ne toje vietoje teka ir ne vietoje leidžiasi. Taigi į naują lagerį atvykau apie vidurdienį, saulė buvo savo vietoje, ir paskui per ketverius metus ji manęs niekada neklaidino.

Atgabentas į nuolatinio apgyvendinimo lagerį, pirmiausia parašiau atviruką saviškiams, pranešiau naują savo adresą. Pirmais metais jis buvo: Karaganda 9, Pašto dežutė 16/8; po kokių metų šiek tiek pasikeitė - Karaganda 9, pašto dežutė 16/2-3. Vėliau to lagerio adresas dar keitėsi, kaip ir zekų gyvenimas jame. Speclageriuose susirašinėjimas buvo griežtai ribojamas: per metus du laiškait, rasyti tik paprastu pieštuku, labai trumpo, grynai šeimyninio turinio. Tačiau ateinančių laiškų nenusikaltusiems zekams nėsulaikydavo, galėjai jų gauti tiek, kiek giminės ir draugai iš laisvės parašo. Žinoma, išsigudrindavo tuos draudimus apeiti ir nemaža laiškų išsiųsdavo aplenkdami griežtą cenzūrą. Beje, cenzūra reikalavo susirašinėti tik rusų kalba. Susirašinėjimas su giminėmis ir artimaisiais daugumai kalinių buvo didžiausia moralinė parama, kar-tais vien tai padėdavo išverti.

Naujai atvarytuosius Fiodorovkoje trims savaitėms uždarė atskirame karantino barake. Nors čia buvome dieną ir naktį užrakinti, tačiau jautėmės visai normaliai. Mais-to buvo beveik pakankamai, gaudavom jį reguliariai. Kartą per parą išleisdavo į išvietes. Neplaniniams poreikiams prie durų stovėjo dvi didelės parašos. Mūsų ir į bendrą vakarinį patikrinimą neišleisdavo, žinojo, kad nė vienas niekur nedingsime, tad karantino barake esamų galvų skaičių pripliusuodavo prie bendro lagerio zekų skaičiaus. Taip ir tinginiavome visas tris savaites, galėjome miegoti kada tik norėjome ir kiek tik norėjome.

/ bus daugiau /

grupės, pukai pasiruošusios ir buvo tikrai malonu šią programą pamatyti. Po programos dar važiavom ant kalno žvilgtelėti į nakties šviesų atspindžius Dunojaus vandenyje. Nepaprastai gražus ir išpūdingas vaizdas, kai didžiųjų pastatų šviesos žiburiuoja ir spindi upės vandenyje.

Sekanti rytą pakilė, pirmiausia išgirdom, kad Irakas užėmė Kuwaitą ir visos kalbos sukosi, ar kils dėl to karas ar ne. Tačiau mūsų programa, kaip numatyta, vykti pirmiausia aplankyti miesto skverą, kur puikūs paminklai iš daugelio figūrų, pastatyti dar prieš Pirmąjį karą, imperijos laikais. Prie paminklo ir Nežinomojo kareivio kapo - kareivių garbės sargyba. Netoli aikštės namas, kurio antrame aukšte gyveno kompozitorius List.

Pervaziuojam per Dunojaus tiltą į antrą pusę, į Buda miesto dalį. Apžiūrim tvirtovę storomis sienomis, kuri apėmė ne tik tvirtovę, bet net ir kelias gatves tame rajone. Tose gatvėse yra išlikusių senų namų iš 18-to šimtmečio. Vieno pastato sienoje įmūryta kolonos iš 14-to šimtmečio. Graži, gotikos stiliaus sv. Mato bažnyčia, statyta 11-me šimtmetryje. Joje sukabintos vėliavos, kurios buvo naudojamos šioje bažnyčioje per karūnaciją Frank Joseph 1867m. Bažnyčioje trys altoriai, bet vargonai žemai, koplyčioje.

Vėliau važiuojam Dunojaus krantais, žvalgydamiesi į miesto rūmus. Pervaziuojam ir kelis Dunojaus tiltus. Budapeštas turi 8 tiltus per Dunoją, kurių pirmas pastatytas 1849 m. Prie Dunojaus, dar Habsburgų laikais, pastatyti parlamento rūmai. Jų statybai buvo paskelbtas konkursas, kurių pirmą ir antrą vietą laimėję projektai, imperatoriaus parėdymu, buvo netoli vienas kito pastatyti ir dabar puošia miestą. Bendrai Budapešte yra daug senosiosstatybos puošnių rūmų, įmantriais stogų išraitymais, kolonomis ir statulomis. Taipgi, Budapeštas turi ir karšto vandens mineralines maudykles, gydancias reumatizmą. Jų pastatai taip pat stilingi. Karštas mineralinis vanduo yra atvestas į kai kuriuos viešbučius ir ligonines, kur gydymas vyksta daktarų priežiūroje.

Atvažiuojame į Dunojaus prieplauką. Čia stovi keletas laivų, skirtų plaukiojimui po šią apdainuotą upę. Prisime-na lietuvių liaudies daina, kuri irgi mini Dunojaus vandenėlį. Mums numatytas plaukimas užtrunka kartu su pietumis dvi valanadas. Dunojaus upė nuo savo ištakų iki įtekėjimo į Juodąją jūrą yra 3000 km. ilgio. Per Vengrijos teritoriją Dunojaus ilgis 410 km., 4 m. gylio, bet pavasarį, kai sniegas tirpsta, upė pakyla ir siekia 12 m. gylio. Nors upė dainose vadinama mėlynuoju Dunojum, bet dabar jos vanduo dėl užteršimo, jokio panašumo į tai neturi. Vanduo plaukia tamsus, purvinas su alyvos dėmėmis pamargintas, o pakrantėmis dar ir šiukšlių primėtytas. Tačiau upė plati ir gana srauniai plaukia. Ties Budapeštu ji yra 600 m. pločio.

Laivas Dunafalaver, mus paėmęs, greit nupūškuoja nuo pakrantės į vidurį Dunojaus. Mūsų čionai laukia bufetinio pobūdžio paruošti pietūs ir atdaras gerimų baras atsigalvinimui, nes diena saulėta ir karšta. Užkandę ir pasiėmę gėrimo stiklus, dauguma sėdime viršuje ant denio, sekdami miesto panoramą.

/ bus daugiau /

Prisikėlimo parapijos žinios

N.P.Š. Mergelės Marijos Seserų ir jų remėjų ruošiamą metinę šventę įvyks lapkričio 24 d. parapijos patalpose. Programoje: 4 val.p.p. Mišios šventovėje, po Mišių vaisės-vakariene parapijos salėje; dr. Česlovo Masičio kalba "Kristaus karalystė ir mes"; GINTA-RO ansamblio dainininkai ir instrumentalistai. Bilietus galima išsigyti parapijos salėje, o pas Seseles bet kada.

Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūrio organizuojami rudens šokiai įvyks lapkričio 30 d., šeštadienį, 6 val.v. Toronto Lietuvių Namų didžiojoje salėje.

Lietuvių Namų Žinios

1991 m. spalio mėn. 22 d.

● Sekmadienio popietėje dalyvavo 190 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: D.E. Zegorskiai, K. Mikeliūnas iš Vilniaus; L. Garbačiauskas, G. Daunoraitė, D. Kunigorytė iš Kauno; D. Alencikienė iš Klaipėdos; R. Čepaitienė iš Šiaulių; K.T. Čepučiai, B.B. Vindašiai iš Čikagos; Vyt. Vainutis iš Sault Ste. Marie; M. Parnekiene iš Šlynakiemio, Lenkijoje. Svečius supažindino ir pranešimus padarė LN valdybos narys izdininkas Edmundas Pamataitis.

biblioteka atidaryta trečiadieniais ir sekmadieniais nuo 1 val. p.p. iki 3 val. p.p. Bibliotekos vedėja - L. Pocienė.

● Oro paštu yra gaunami iš Lietuvos šie laikraščiai: LIETUVOS RYTAS ir RES-PUBLIKA. Abu laikraščiai yra LN skaitykloje. Skaitykla veikia kiekvieną dieną, išskyrus šeštadienį, nuo 1 val. p.p. iki 3 val. p.p. Kreiptis į LN administratorę ar vedėją.

● Lapkričio 24 d., sekmadienį, 1:30 p.p. šaukiamas svarbus LN vyrų būrelis susirinkimas. Nariams dalyvavimas būtinas. Valdyba

Aukos Slaugos namams

Po \$1000.-dr. R. Zabielauskas, Ona Sitkauskienė; \$250.- dr. A. Dickson; po \$100.- Alfonsas Liškauskas, Burlington; Aldona Jankaitienė a.a. Juozo Jankaicio 5-rių metų mirties metinių prisiminimui, Birutė Norkelienė

A.a. dr. Noros Šimkutės atminimui \$1000.- aukojo Jonas ir Angelė Šimkai, iš viso paaukoję \$5,462. Statybos fonde dabar yra \$652,978. Aukos priimanos Toronto ir Hamiltono kooperatyvuose.

● PLB Valdyba, pirmininkaujant dr.V.Bieliauskui, posėdžiavo Toronte spalio mėn. 26-27 d.d. Svarstyta ateities veikla ir busimojo PLB Seimo ateinančią vasarą programa.

1991 m. spalio mėn. 29 d.

● Sekmadienio popietėje dalyvavo 260 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Toronto miesto tarybos narys William Boytchuk ir ponai, R. Songaila, L. Boytė, L. Andriuskevičius, N. Mironaitė - Timinskienė, T. Malinkevičiūtė-Matuliokienė, S. Jakubauskas, A. Zmaila iš Šiaulių; S. Dikčius, R. Lingė iš Vilniaus; T. Šarakauskienė iš Kauno; A.O. Norkeliūnai, T. Lingienė iš Montrealio; S. Dainaitienė iš Ottawos; V. Seniūnas iš Hamiltono. Svečius supažindino ir pranešimus padarė LN valdybos narys ir Slaugos Namų komiteto pirmininkas J.V. Šimkus.

● Lapkričio 17 d., sekmadienį, 3 val. p.p. įvyks LN 40 metų veiklos paminėjimas - koncertas, pobūvis. Po to bus karšta vakariene su vynu, sveikinimais, kalbos. Stalai numeruoti. Bilietai gaunami LN, tel: 532-3311 ir sekmadienio popietėse pas LN Moterų Būrelio narses.

● Gražinami Lietuvių Namai. Išdažytas vestibulis, koridoriai, priekiniai ir užpakaliniai laiptai. Numatyta pakeisti laiptų kilimus, išdažyti virtuves ir atremontuoti svetainę LO-KYS.

Aukos Slaugos Namams

\$3000 - J. Gipas; \$1000 - Bronė Čirūnienė; \$100.- F. Radzevičiūtė-Klimienė; \$50.- Irena Šatrienė, Orillia, Ont.

A.a. Izidorius Antanaičio atminimui aukojo: \$55.- T.B. Stanuliai; \$30 - L. Einikienė; po \$20.- J. Mažeika, E. Radavičiūtė, P. Puidokas, V. Kulnys; po \$10.- S. Katkauskaitė; A.a. Augustino Prankevičiaus atminimui aukojo: \$25.- E. Kazickienė; \$10.- B.G. Grajauskai, abu iš Hamiltono. Iš viso statybos fonde yra \$648,077.

● Lietuvių Evangelikų Išganytojo Parapija atšventė Padėkos Dieną spalio mėn. 20 d. Vyko iškilmingos pamaldos ir pietūs Lietuvių Namuose. Dalyviai pagiedojo Adomo Jakšto giesmę "Ačiū Dievui už dosnumą Jo gausingą". Ekumeninę maldą sukalbėjo kun. P.Dilyš. Pobūviui vadovavo Išganytojo P-jos komiteto pirmininkas E.Steponas.

chicago

ATSIŠVEIKINO KULTŪROS TARYBA

JAV Kultūros Taryba, kuri baigia savo trijų metų kadenciją rugsėjo mėn. 28 d., Chicago seklyčioje surengė atsisveikinimo vakarą. Jame dalyvavo apie 60 šios Tarybos darbuotojų, rėmėjų ir spaudos žmonių.

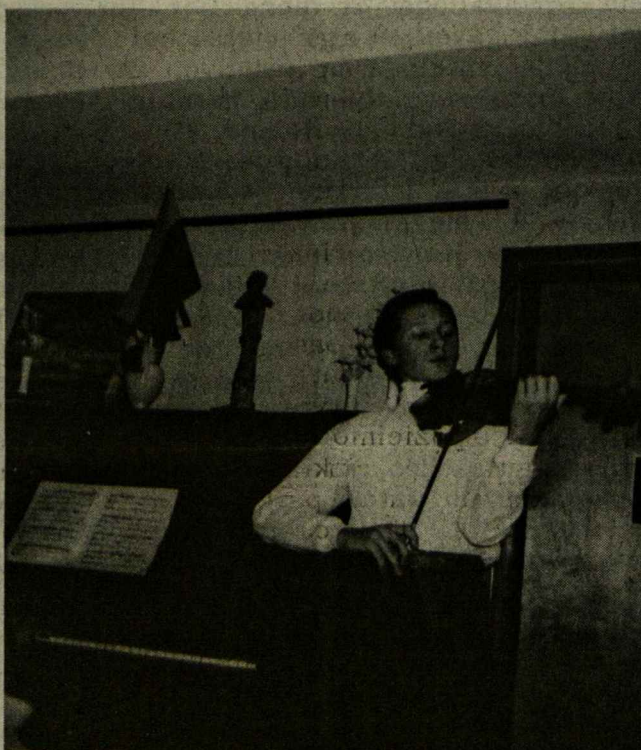
Tarybos veiklą gana išsamiai apžvelgė jos pirmininkė Dalia Kučienė. Ji padėkojo visiems už suteiktą paramą per paskutiniuosius tris metus. Išvardino

eilę asmenų, kurie daugiau prisidėjo prie Tarybos veiklos. Taip pat paminėjo sritis, kuriose Taryba labiau plėtojo savo darbą. Pirmoje vietoje buvo minimas teatras, po to dailė, muzika ir kt. Kalbėdama apie muziką, pažymėjo jauną smuikininką Vilhelmo Čepinskio atvykimą Amerikon, kur jis buvo priimtas į garsiąją Juilliard muzikos mokyklą New Yorke. Kadangi tai pareikalavo daug pinigų, Tarybos pirmininkė kvietė visus tautiečius finansiškai paremti jaunąją muziką.

Pobūvyje dalyvavo ir Vilhelmo tėvas Stasys. D. Kučienė pakvietė jaunąją smuikininką susirinkusiems pagroti. Vakaro dalyviai turėjo progos išgirsti P. Sarasate kūrinį: "Čigonų melodijos". Akompanavo muz. Alvydas Vasaitis. Visiems patiko šio gabaus smuikininko pirmasis viešas pasirodymas Chicagoje.

Apie Vilhelmą šiltai atsiliepė čia atsilankęs Lietuvos garbės konsulas Chicagoje Vaclovas Kleiza. Jis pareiškė, jog dabar, kai Lietuva vėl nepriklausoma, skiriami jai ambasadoriai. Tokiu Lietuvos kultūrinio atstovo pasirodė kaip tik jaunas Vilhelmas.

Pobūvio dalyviai taip pat turėjo progą pasivašinti, padiskutuoti, o laimingieji laimėjo kauniečio dailininko K. Žardalevičiaus paveikslų. (e.š.)

Jaunasis "Wunderkindas" Vilhelmas ČEPINSKIS per pirmąjį savo pasirodymą Chicago "Seklyčio" patalpose 1991 m. rugsėjo 29 d.

Lietuvos SAJŪDŽIO pirm. Juozas Tumelis ir Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirm. Romualdas Ozolas po savo pranešimų 1991 m. rugsėjo 24 dieną Chicago Jaunimo Centre atsakinėja į publikos klausimus.

KALBĖJO R. OZOLAS IR J. TUMELIS

Aktyvūs Lietuvos politinio gyvenimo dalyviai - Aukščiausiosios Tarybos deputatas Romualdas Ozolas ir Lietuvos Sąjūdžio pirmininkas Juozas Tumelis padarė pranešimus Chicago lietuviams rugsėjo 24 d. Jaunimo Centro kavinėje. Nežiūrint to, kad buvo darbo dienos vakaras, kavinės patalpos buvo pilnos mūsų tautiečių, norinčių daugiau sužinoti apie politinę padėtį mūsų tėvynėje. Žinoma, ko nor ypatinai naujo susirinkusieji neišgirdo, nes dabartiniais laikais žinias iš Lietuvos galima gauti tuoj pat. Tačiau idomu buvo pamatyti tuos asmenis, kurių

pavardės plačiai buvo linkinujamos paskutiniiais metais Lietuvos spaudoje.

R. Ozolas plačiau papasakojo apie Lietuvos parlamento veiklą, jos kai kuriuos politinius momentus. J. Tumelis apsisistojė ties Sąjūdžio darbais, buvusiais ir dabartiniais. Nors kalbėtojas pažymėjo nenorį specialiai reklamuoti Sąjūdį, bet to nepasisekė išvengti. Jo žodžiai nuskambėjo kaip rinkiminė kalba. Aišku, tai nėra blogai, nors visą laiką buvo akcentuojama, kad Sąjūdis nėra politinė partija, ir ateityje kaip kad buvo praityje, jis žada remti ar išstatyti savo kandidatus, arba kandidatus, Sąjūdį palaikančių partijų. E. Š.

Per JAV LB Kultūros Tarybos atsisveikinimo pobūvį 1991 m. rugsėjo 29 d. Chicagoje lietuvių kultūrinės srities darbuotojai iš dešinės: A. Kezys, A. Šlutas ir E. Holenderis. Visos nuotr. Ed. Šulaičio

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

7.75% už 90 dienų term. indėlius
7.75% už 6 mėnesių term. indėlius
7.75% už 1 m. term. indėlius
8 % už 2 m. term. indėlius
8 % už 3 m. term. indėlius
8 % už 1 m. GIC mėn. palūk.
8.75% už 1 m. GIC invest. pažym.
9 % už 2 m. GIC invest. pažym.
9 % už 3 m. GIC invest. pažym.
7.75% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
8.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
9 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
9 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
7.75% už OHOSP (variable rate)
7 % už taupymo sąsk. (gyvybės draud.)
7.25% kasd. pal. sąsk. virš 10,000
5.50% už kasd. pal. čekių sąsk.
5 % už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)

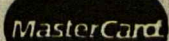
IMA:

už asmenines paskolas nuo 11.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 9.75%
2 metų 10.25%
3 metų 10.50% (fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 9.50% (variable rate)
Asmeninės paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI VIRŠ 87 MILIJONŲ DOLERIU

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelioms čekiams (American Express).

Kredito kortelė su PARAMOS vardu

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų BŪSTINĖ: Lietuvių namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6 TELEFONAS: 532-1149.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind. 7%
180-364 d. term. ind. 7%
1 metų term. indėlius 7%
2 metų term. indėlius 8%
3 metų term. indėlius 8%
1 metų GIC-mėn. palūk. .. 8%
1 metų GIC-met. palūk. .. 8%
2 metų GIC-met. palūk. .. 9%
3 metų GIC-met. palūk. .. 9%
RRSP, RRIF ir OHOSP ... 7%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 8%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 9%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 9%
Taupomąją sąskaitą 7%
Kasd. pal. taupymo sąsk. 7%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki ... 5%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo 11%
Sutarties paskolas nuo 11%
Nekiln. turto paskolas:
Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 9%
2 metų 10%
3 metų 10%
Su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ir 3 metų 9%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šerų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelioms čekiams (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 49 milijonus dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos - lietuvių išeivijai!"

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR ANŪKAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVIŠKAI

PASKAITYKIME VAIKAMS MŪŠŲ LIAUDIES PASAKŲ !!!

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. Daugins - telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė - telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3852

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Daugins Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121 FAX 533-1122

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

MODERNIOSIOS LIETUVIŲ MUZIKOS PUOSELĖTOJŲ KONCERTAI MONTREALYJE

Vytautas A. Jonynas

"... Kodėl pati respublika negali tiesiogiai pasiūsti i atlikėjų konkursus, stazuotes, simpoziumus užsienyje savo talentingų atstovų? Kodėl mes patys, be metais užtrunkancio susirašinėjimo su centrinėmis institucijomis, negalime priimti užsienio jaunimo, pageidaujančio mokytis ar stazuoti Lietuvoje, negalime surengti lietuviškosios muzikos koncertų užsienyje? Rastas, telegrama iš Maskvos, vienintelis mūsų išganymas." (Literatūra ir Menas, 1988, liepos 2 d.).

Taip, dar visai neseniai, prieš 3 metus, buvo dejuojama atvirame Kompozitorių Sąjungos susirinkime ir tie priekaištai, be abejonių, pagrįsti. Visiems lietuviams (bent taip atrodytų, naiviai galvojant) norisi pažinti nūdienę mūsų kompozitorių kūrybą, propaguoti ją užsienyje. Nelaimė, nežiūrint itin gyvo muzikinio gyvenimo tiek Europoje tiek šiame kontinente, nežiūrint visų tarptautinių festivalių, "prakišt" simfoninių orkestrų repertuaran savą kūrinį ne taip jau paprasta. Niekam nepaslaptis, kad ne visada net ir pačioj Lietuvoj kai kurie kūriniai susilaukia deramo dėmesio. "Simfonijos, koncertai įvairiems instrumentams, laimėję net sąjungos ar respublikinės premijas, dūka arba Kultūros ministerijos spintose arba archyve" - rašoma 1987 m. bal. 11 d. Literatūroj ir Mene.

Užtat Vilniaus Naujosios Muzikos ansamblio atsiradimas svetingajame Kvebeke š.m. spalio mėn. viduryje buvo beveik stebuklingu įvykiu. Atsikvietė juos ne kokie vertelgos, bet rimta organizacija, atšventusi savo 25 metų sukaktį. Société de musique contemporaine du Québec (SMCQ), rengianti apytikriai šesetą koncertų per sezoną įvairiose miesto salėse. Pasikvietė ji lietuvių visų pirma savo muzikinį festivalinį (bene astuntąjan), kuris vyko Victoriaville miestelyje (lietuvių pasirodymas buvo baigminis). Tik po to buvo suruoštas jų koncertas pačiame Montrealyje, Spectrum (kitos roko užimtos) salėje spalio 16 d.

Kuo patraukė Vilniaus Naujosios Muzikos ansamblis i save SNCQ dėmesį, kuo sužavėjo jis tos draugijos seklius - žvalgas, nuvykusius i Hudersfield festivali Anglijoje? Atsakymus i tuos klausimus randame informaciniame straipsnyje apie vilniečius, paskelbtame š.m. spalio mėn. 12 d. Le Devoir numeryje. Ten cituojami ponios Anne Marie Messier, SMCQ direktorės pasisakymai.

Savo pirmąją sandūrą su lietuviška muzika ir jos atlikėjais jina pavadina "Baisiais ir fantastiškais širdies apžavais" - "coup de coeur" (plg. "coup de foudre, coup de theatre, coup d'Etat). Tasai festivalis Hudersfield'e, kažkur netoli Londono, buvo skirtas Rytų Europos kraštų muzikai. "Grupių pasirodymai buvo gerokai šiaip sau... Labai senamadiški, labai dvelkia 1970-tųjų dekada. Kol atėjo eilė Vilniaus ansambliui. Tada atsitiko kažkas akinančio (éblouissement). Nei aš, nei niekas kitas to nesitikėjo".

Nemažiau entuziastingai atsiliepė apie lietuvių ir kitas specialistas - Alain Gagné. "Tai pasakiškas nūdienės etninės muzikos lydinys... pasizymis subtiliu ritualinių apeigų teatralizavimu... skvarbiu isiklausymu i Rytų Europos folklorą". Jiems būdinga fantastiška ritualo pajauta... Scenon jie išeina pritaikyta apranga. Tai spektaklis, pilna to žodžio prasme".

Akivaizdu, kad ori, žvali menininkų laikysena scenoj, aukšto lygio profesionalumas (dvylikos koncertantų tarpe būta penkių kompozitorių) turėjo išskirti vilniečius iš kitų festivalio grupių.

Nemažiau įspūdingais, jei ne egzotiškais, pasirodė kvebekiečiams ir ansamblio instrumentai. Mat, šalia tradicinių instrumentų (smuiko, trombono, fleitos) garsini audinių audė lumzdeliai, skudučiai, birbynės, kaulų-akmenėlių čėzesys, molio būgneliai, daudytės, ragai... (Neretai visiškai miniatiūrizuoti, kaip pav., skrabalai). Ši simbiozė neitikimai kūrybingas sugebėjimas derinti novatorišką braižą su giliu folkloro ir tradicijų pažinimu, sukurti polifoniją ir poliritmiją, atrodytų, labiausiai buvo pastebima kvebekiečiams Br. Kutavičiaus oratorijoje "Iš jotvingių akmens", jau vien todėl, kad atlikėjų sugrupavimas ratu,

tarytum aplink šventą ugnį, dvėkė magija ir mistika. Moterų vokalo laisvumas ir gaivališkumas priminė SMCQ klausytojams triumfališką bulgarų moterų choro koncertą Montrealyje.

Šiuo Kutavičiaus kūriniu Naujosios Muzikos ansamblis užbaigs ir savo koncertą Montrealyje Spectrum salėje, išsaulkdamas nemažesni publikos susižavėjimą, šauksmus "bravo" ir katutes. Mums džiugu, bet nieko nuostabaus. Tai dinamiškas, atveriantis naują garsyną, garsų žemyną kūriny. Nenuostabu, jei Anne Marie Messier sakosi ji pažįstanti kaip nuluptą, tiek kartų perklausiusi jo įrašą plokštelėj. Bet jei "Jotvingių" oratorijai bus lemta išlikti žaliuoti "žaliuos laiko vingiuos", kaip lietuviškai "Finlandijai" ar "Carmina Burana", tai ne todėl, kad ši oratorija sudėtinga ar nesvietiška avangardiška, bet todėl, kad joje juntamas autentiškas žmogaus ryšys su pasauliu.

Atonalinės, dodekafoninės muzikos mes visi daugiau ar mažiau baidomės. Bet jei jina dažnai atgrasi, tai todėl, kad pasirinktoji sistema nėra kompozitoriui natūrali, bet skolinė, perimta iš kitų, nuasmeninta, užtat atidinti integralinių skaičiavimų, kažkokia aukšta matematika. To cerebralinio prado Br. Kutavičiaus kūrinyje nesiūčia. Priešingai, lietuvi klausytoją jis pavergia savo nūdienišku, savo sąsaulomis su sielėjimusi dėl tautos išlikimo, savų šaknų paieškomis. Neveltui sakoma, kad muzika esanti poezijos seserim. Klausantis "Jotvingių" nenoromis prisimena K. Bradūno, M. Martinaičio, S. Gedos, J. Marcinkevičiaus ir kitų lyrikų posmai bei dvielilai. Savaime suprantama, kad kvebekiečiams verėsi kitos atodangos, nors SMCQ paruoštoj programoj sąrangos paaiškinime buvo suminėti ir tokie dalykai, kad autorius panaudojęs jotvingių tarmės sakinius kaip "Kails noussen gignethe" ar "Kails postkails ains par antars" ir iš viso, grojami dalykai aptarti dalykiškai.

Faktiškai vilniečių pasirodymas Montrealyje suteikė ansambliui galimybę parodyti ne vien Kutavičiaus kūrinių, bet ir O. Balakausko ir savo pačių narių kompozicijas - Rasos Zubaitės, Lydermės, Gintaro Sodeikos, "Atminti" ir Tomo Juzeliūno "Cadenza". Deja, ne visiems kūriniams parinktoji Spectrum salė buvo vienodai dėkinga. Kaip žinom, tas pastatas, tai kino salė, paversta kafesantano-estradinės muzikos arena, kurioje paprastai vyksta tranki rokenrolas, roko grupių pasirodymai. Kai vilniečiai sužinojo, kad jiems teks groti ne ant estradinės pakylės, bet žmonių apsuptyje, gūdokoj prietemoj, jų veidais perbėgo išgastis; ypatingai patyrus, kad publika gurskės gėrimėlius. Tikrumoj publikos dėmesys buvo stulbinantis, ultrakorektiškas. Net ir operos spektakliuose (o tai juk kur kas lengviau virškinamas muzikinis patiekalas, negu atonalinė muzika), neteko matyt tokios kultūringos publikos. Žinia, jina ypatingai entuziastingai pasitiko koncertą užbaigiantį Br. Kutavičiaus "Iš jotvingių akmens", bet ji nemažiau gyvai reagavo ir i kitų kompozitorių veikalus. Sunku atspėti, ar šis koncertas atvers lietuviškai muzikai vartus i Kanados orkestrų repertuarą, bet kaip renginys, jis liks klausytojų atmintyje kaip vienas iš brandžiausių, kūrybingiausių, kurių susilaukėme i Tėvynės.

Tokio pobūdžio renginio, savaime aišku, nebuvo galima suruosti kuklioj, neturinioj reikiamos aparatūros, Ausros Vartų parapijos salėje. Naujosios Muzikos ansamblis nepasididžiavo pakoncertuoti savo tautiečiams prieš išvykdamas namo. Ir čia jų pasirodymas nebuvo trafaretinis, atkistinis, bet, vadinciau, "paskaitinio-pranešiminio" pobūdžio. Atsilankiusieji patyrė, kad šalia koncertavimų, pasirodymų, ar kompozicinio darbo, šio vieneto menininkai atlieka ir tautosakos rinkimo darbą, dalyvaudami etnologinėse ekspedicijose, kurių paskirtimi yra užrašyti tolydžio užmiršamas liaudies dainas tiek pačioj Lietuvoj, tiek lietuvių gyvenamose salelėse Gudijoje ar Lenkijoje. Koncerto - paskaitos programą ir sudarė tos liaudies dainos, dainuojamos dažnai "a capella", be muzikinės palydos, be romantinių išdailų. Dainuojamos tuo retu muzikalumu, kaip dainuodavo kažkada valydam i šautuvus pašaukti atsarginiai, su tais pratėsima, kaip, turbūt, dainavo dabar, kai daina tapo mūsų stiprybe ir paguoda, žmonės, gindami Vilniuje Spaudos rūmus ar Parlamentą.

Kartais jos būdavo ilgokos, išdainuojamos iki pat paskutinio punktelio, bet gal mums daina ne vien melodija, bet už vis labiau žodžiai, tekstas, jų grožis.

Ansambličiai pademonstravo taip pat ir liaudies instrumentais sukuriamus garsinius efektus, netgi tautinių šokių žingsnelius. Auditorijai buvo paaiškintas mūsų su-

tartinių avangardiškas pobūdis. Girdi, susidomėjimas jomis tolydžio augantis.

Daugumas demonstruotų dainų buvo žmonėms pažįstamos, plačiai paplitusios po visą Lietuvą. Mažiau žinomos buvo žavingos komiškosios dainos. Taip pat kelios, matomai, nūdienės, kurias atliko puikiai įsijautę i jų koloritą ir tembrą Daivos Račiūnaitės ir Evaldo Vyčino duetas su kanklių palyda.

Klausantis šio koncerto vėl prisiminė dalykai, kurie taip paveikė kvebekiečius. Vilniečių laikysena scenoj, išorė, stilinga apranga, profesionalumas. Antra - jų muzikinė kultūra, pagarba folkloriniam paveldui ir virtuoziskam tos žaliavos meniniam perdirbimui.

"Mūsų nelaukia lengvi laikai" - tokia antraštė buvo užvardintas Naujosios Muzikos ansamblio vadovo Šarūno Nako pasikalbėjimas su kompozitorium Osvaldu Balakausku, išspausdintas LITERATŪROS IR MENO, 1990 m. kovo 17 d. numeryje. Tenai sakoma:

"Baiminamasi dėl lietuvių kultūros amerikanizacijos (vesternizacijos)", - o čia pat siautėja (tinkamas žodis) ne ką vertesnis - armonikizacija".

Tos "armonikizacijos", muzikinio kičo ar "šmalco", kaip sakytų amerikiečiai, esame gavę paragauti tiek ir tiek iš pravažiuojančių - atvažiuojančių ansamblių, ir buvo miela Naujosios Muzikos ansamblio koncerte nuo jų atsigausti. Bet už vis smagiau buvo regėti prieš save merginas ir vaikus, kurie užklausti: "Ar jus mokė Vytautas Landsbergis, ar buvo jis geras mokytojas" - atsakinėdavo tvirtu, isdidžiu - "TAIP".

TRADICINIAI AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS

PIETŪS

š.m. LAPKRIČIO mėn. 10 d. po 11 val. pamaldų

Aušros Vartų parapijos salėje

- Trumpa programa
- Šilti pietūs, Baras, Loterija

AUKA \$10.-

VISI MALONIAI KVIEČIAMI DALYVAUTI

PAKEISTAS PAŠTO SIUNTINIS I PABALTIJŲ KRAŠTUS

Ottawa. Kanados Pašto Korporacija praneša savo klientams, kad nuo dabar paštas bus siunčiamas i Estiją, Lietuvą ir Latviją atskirai. Anksčiau buvo šių kraštų paštas siunčiamas i Maskvą.

Šie pakeitimai galioja visų rūšių paštui: Oro, Krašto ir Priority siuntai.

L.K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA MONTREALYJE PAMINĖJO SAVO VEIKLOS 35 METU SUKAKTĮ

(Tęsinys iš pereito nr.)

Atsikūrusiai Lietuvai reikalinga įvairi parama. Šaulio priesaika: "Viskas Nepriklausomai Lietuvai" - tad turime likti jos tarnyboje.

Kuopos veiklos apžvalgą atpasakojo g. n. Juozas Šiaučiuolis. Jis priminė šaulių pastangas ir kovas Klaipėdos krašto atvadavimo metu ir po to, kai visi šauliai buvo raginami išlaikyti savo lietuviškas tradicijas. Karui prasidėjus daugumas šaulių žiauriai nukentėjo Sovietų okupacijos metu. Po karo daugumai pasisekė pabėgti i Vakarus, kur jie vėl pradėjo burtis i sąjungas. Kanadoje pirmiausiai iškūrė Vl. Pūtvio šaulių kuopa Toronte. Montrealyje iniciatoriai pradėjo kurti L.K. Mindaugo kuopą 1956 m. 1963 m. buvo pašventinta vėliava. Po kelių metų - 1968 m. įsisteigė ir moterų šaulių kuopa.

Po šios apžvalgos kalbėjo L.Š.S-gos Centro valdybos pirm. Mykolas Abarijus.

Po jo buvo iškviestas i sceną LaSalle- Ville Emard parlamentaras Paul Martin. Jis pagyrė chorą už gerą giedojimą ir Tėv. J. Aranauską už kondensuotus trumpus pamokslus. Bet jis žinojo kaip mūsų šauliai

Klientai prašomai aiškiai išrašyti krašto pavadinimus: "Estonia", "Lithuania" arba "Latvia".

Siuntinių kainos, standartai ir draudimai lieka tie patys, kaip ir anksčiau, kai buvo siunčiama per Sovietų Sąjungą.

Kas norėtų gauti daugiau informacijų, prašomi kreiptis i: Canada Post Customers Service įstaigą. Canada Post Corporation

kovojo 1954-55-56 metais Lietuvos miškuose. Dabar, kai Lietuva jau išlaisvinta, dar reikės šauliams kovoti už ekonominę laisvę.

KLB Montrelio skyriaus pirm. dr. Arūnas Staskevičius dėkojo šauliams už jų nenuilstamą darbą ir pagalbą demonstracijose, minėjimuose ir visur, kur tik reikėjo Lietuvos labui pagalbos, Montrelio šauliai niekad neatsisakė. Visada susirinkdavo ir pareigas drausmingai atlikdavo.

Daugavas "Vanagis" atstovas J. Revlins linkėjo šauliams kuo greičiau atsikratyti sovietų kariuomenę.

Toronto Vl. Pūtvio š.k. pirm. brolis B. Savičkas atsivežė iš Lietuvos IV Sporto Olimpiados medalių. 3 iš jų padovanojo L.K. Mindaugo kuopai prisiminti.

Trumpai pasveikino ir palinkėjo toliau darbuotis Lietuvos labui g.š. Tėv. J. Aranauskas, Sd;

Taip pat sveikino inž. g.š. Juozas Danys, atvykęs iš Ottawos;

Vilniaus Šaulių rinktinės vardu, Tautos Fondo, "NL" bendrovės ir vateranų Ramovėnų vardu sveikino g.n. Juozas Šiaučiuolis.

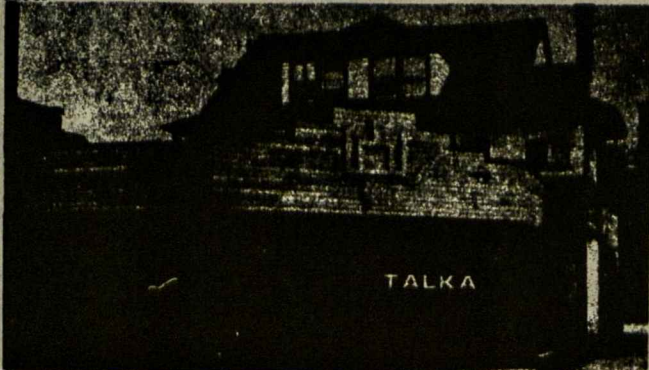
"Neringos" jūrų šaulių vardu sveikino A. Vaicekauskienė;

Sol. A. Keblys - Montrelio Vyrų choro vardu.

Vilija Lukosevičiūtė - Lietuvių Jaunimo Sąjungos vardu.

(nukelta i 8 psl.....)

VIENTELIS LIETUVIŲ BANKELIS KANADOJE, IŠIKŪRĖS NUOSAVUOSE NAMUOSE

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, HAMILTON, Ontario L8M 1L6

Tel. 544 - 7125

AKTYVAI PER 34 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kaed. pal. čekių sąsk. iki.	6%
santautos	5%
kaed. pal. taupymo a-ta ..	4.5%
30 dienų indėlius	8%
1 m. term. indėlius	8.75%
1 m. term. ind. mėn. pal. ..	8.25%
3 m. term. indėlius	9%
RRSP ir RRIF (pensijos)	6%
RRSP ir RRIF 1 m.	8.75%
RRSP ind. 3 m.	8.9%

IMAME UŽ:

seminės paskolas	14.5%
netiln. turto pask. 1 m.	10%
netiln. turto pask. 3 ..	11.25%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.	
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir	
semininių paskolų drauda iki \$25.000.	

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta

hamilton

AUKOS KANADOS LIETUVIŲ FONDUI

a.a. Prano Čekausko atminimui:

po \$40.- V.J. Svilai, P.Z. Sakalai; \$25.- D.M. Jonikai; po \$20.- J.D. Stukai, S.P. Kanopos, H.R. Rimkevičiai, S.J. Pyragiai, A.G. Skaisčiai, E. Dirsiene, J. Bajoraitis, J. Stankus, J. Miltenis, G. Agurkienė, G.V. Stabingiai; po \$10.- A. Didžbalienė, V. Keženaitis, P. Šiuly, P. Zubas, P. Šidlauskas, J. Pleinys.

a.a. Petronėlės Mikuckienės atminimui:

\$20.- Dr. Anzelmas T. Gailius;

a.a. Viktoro Gailiaus atminimui:

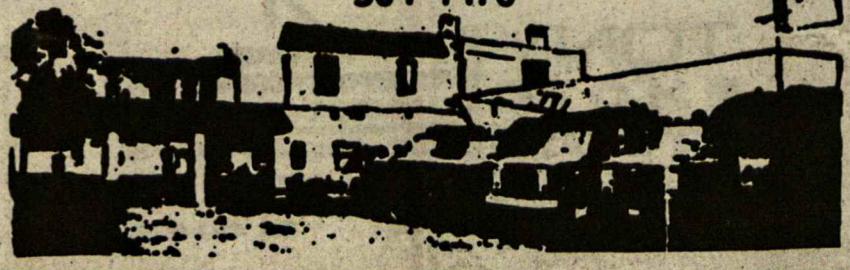
\$100.- Dr. Anselmas T. Gailius.

Už aukas dėkoja KLF

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

Geriosios patarėjas ir darbe atliktas stogdengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbe atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite tel.

364-1470

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. WILSON & SONS Inc.

123 Maple Blv., 5784 Verdun Av.

Chateauguy, Que. Verdun, Que.

Tel: 691-4763 • Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPIJOS

MIRUSIEJI:

● Aneliūnienė Jadvyga mirė Vancouveryje 1991 m. spalio 23 d., sulaukusi 77 metų amžiaus. Liko dukrė Danutė ir vaikaičiai Rymantė, Viktorija, Dana, Audronė ir 2 provaikaičiai. Po laidotuvių apeigų Vancouveryje, jos pelenai bus palaidoti Montreale Cote des Neiges kapinėse.

Užuoja artimiesiems

● BLAUZDŽIŪNAI Janina ir Albinas š.m. rugsėjo 8 d. atžymėjo 45 metų vedybinę sukaktį savo sėmos ir artimųjų tarpe.

Sveikiname ir linkime toliau aktyviai darbuotis mūsų tarpe.

● NL prenumeratos mokes-
tis nuo Naujų Metų bus
pakeltas iki \$25; Rėmėjų -
\$30. Garbės - \$50.- ir dau-
giau.

**L.K. MINDAUGO ŠAULIŲ
KUOPA MONTREALYJE
PAMINĖJO SAVO
VEIKLOS 35 METU
SUKAKTĮ**

(...atkelta iš 7 psl.)

Raštu sveikino:

Prof. dr. V.A. Mantautas, LŠSI Garbės pirm.; Simo Kudirkos šaulių kuopos pirm. Kęstutis K. Miklas; Lietuvos Garb. konsulas H. Lapas, Toronto; KLB Krašto Valdybos pirm. J. Krištolaitis, Hamilton; "NL" red. B. Nagienė; Lietuvos Atgimimo Sąjūdis - P. Gabrys; L.S.S.I. Garbės Teismo pirm., g.n. St. Jokūbaitis, Toronto; Geležinio Vilko tunto tuntininkas G. Nagys; Montrealeio mieso burmistras, Jean Doré; VLIKo vicepirm. Vyt. Jokūbaitis, Clev.; R. Kalantos š.k. narys Vl. Gedmintas, FL.; L.S.S.I. Trakų rinktinės pirm. Alg. Zenkus, Worcester; Dariaus Girėno š.k. pirm. Pačėsa, Australija; J. Š. kuopa "Klaipėda", pirm. Mikulis, Cicero; J. Vanagaičio š.k. pirm. St. Gudonis, Boston; Dr. Viteo Kudirkos š.k. pirm. A. Grigaliauskas, Worcester; Simo Kudirkos š.k. pirm. K. Miklos, New York; D.L.K. Gedimino š.k. pirm. G. Ruginius, Delhi; D.L.K. Al-

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

1991 m.
lapkričio mėn. 24 d.

AUŠROS VARTŲ
PARAPIJOS SALĖJE

11 val. Iškilmingos pamaldos
12 val. Minėjimo aktas

PROGRAMOJE:

- "KARIO" redaktorius B. RAUGAS
- Montrealeio Oktetas, akomp. muz. A. STANKEVIČIUS

AUKA: \$8

VISI MALONIAI KVIEČIAMI DALYVAUTI -

L.K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA

girdo š.k. pirm. g.n. P. Ka-
nopa, Hamilton; K.L.K.
Motery D-ja, Motrealeio
skyrius, pirm. G. Kudžmie-
nė, D. Staškevičienė.

Ta pačia proga buvo at-
žymėtos moterys šaulės:
R. Žiukienė, Sheila Bab-
rauskienė, Elizabeta Kirstu-
kienė, Petronėlė Snapkaus-
kienė bei g.s. Tėv. J. Ara-
nauskas. Jiems padėkos
lapus įteikė O. Abarienė
ir J. Šiaučius.

Oficialioji dalis buvo už-
baigta Lietuvos himnu ir
vėliavų išnešimu.

Meninę dalį atliko Mont-
realeio Vyrų choras, kuris
pakiliai ir sklandžiai pa-
dainavo specialiai tai die-
nai paruoštą repertuarą -
viso 10 dainų. Daugiausia
lietuvių kompozitorių kūri-
nių ir liaudies dainų.

Akompanavo ir dirigavo
muz. Aleksandras Stanke-
vičius. Koordinatorius sol.
A. Keblys.

Per tą laiką publika ge-
rokai išalko, bet seiminin-
kės buvo pasiruošę. Tuojau
po stalų palaiminimo (Tėv.
J. Aranauskas, SJ) jos
pradėjo nešioti į stalus
gausius ir skanius patie-
kalus. Ir ko tik ten nebuvo:
dešrų, karšto kumpio, kala-
kuto, "auselių", salotų,
daržovių, spanguolių uogie-
nės ir priedai - skanios
kavos bei pyragaičių.

Po loterijos ir laimė-
jimų žmonės, gerai nusitei-
kę, pradėjo skirtystis į
namus.

Pietus ruošė St. ir G.
Remeikiai. Talkininkavo
C. Račinskienė, E. Kirstu-
kienė, S. Laurinaitienė,
Kristina Laurinaitytė, Sh.

Babrauskienė, Rūta Žiukie-
nė ir Elena Maciukienė.
Barą aptarnavo A. Kal-
vaitis ir A. Čepulis.
Dūrų tarnybą - Jonas Ba-
brauskas.
Loteriją pravedė P. Gab-
rys, talkininkavo A. Ra-
činskas, A. Žiukas ir D.
Urbanaviciene.
Staltieses - P. Snapkaus-
kienė.
Buvo atsilankę ir sve-
čių iš Lietuvos.

Šauliai Petras GABRYS ir Antanas ŽIUKAS sargyboje prie žuvusių už Lietuvos laisvę paminklinės lentos. Nuotr. A. Kalvaičio

HONEY FOR SALE !

Direct from the beekeeper. \$1.20 per pound.
Delivery could be arranged too! Please call:
Tel: 962-3780.

Maurice Electric Ltee

ENTREPRENEUR ELECTRICIEN
ELECTRICAL CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS
102A ALLISON LAFALLE, QUE. H8P2C5 TEL: 366-5484

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai - Automobilių - Prekyba - Atsakomybė
3907 A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel: 722-3545; Res: 256-5355

JOANA ADAMONYTĖ A.I.B., DONNA SVRAKA A.I.B.
PETRAS ADAMONIS C.I.B.

Greitas ir tikslus patarnavimas.
Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

Mainlee Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

- * Didelis pasirinkimas gatavų palų
- * Saugojimas vasaros laiku (storage)
- * Talsai ir remodelluofu
- * Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre
Suite 500 A.
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:

844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
5220 ch. QUEEN MARY rd.
TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H3W 1X5

Tel. 481-8808

LITAS

MONTREALIŲ LIETUVIŲ
KREDITO UNIJA

1475 De Seve, Montreal, Qué., H4E 2A8

TEL.: 766-5827; 766-5830

SKYRIUS: 3907 A Rosemont Blvd.

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS - virš \$29,000,000 REZERVAS - virš milijono

MOKA UŽ:

Certifikatus 8 %	Taupymo special..... 5 %
Term. indėlius:	Taupymo su gyv. dr. ... 4½%
1 metų 7½%	Taupymo kasdienines . 4½%
180 d. - 364 d. ... 7½%	Einamos sask. 3½%
120 d. - 179 d. ... 7 %	RRIF - RRSP term 8½%
60 d. - 119 d. ... 6½%	RRIF - RRSP - taup. . 5½%
30 d. 59 d. 6½%	

IMA UŽ:

Nekilnojamą turtą - nuo 9½%; Asmenines - nuo 10½%

VĖLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KAŠOS VALANDOS

1475 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antradi. Treč. 9:00 - 3:00 (Tik pirm)	10:00 - 2:00
Ketvirtadieniais 12:00 - 8:00	3:00 - 7:00
Pentadieniais 10:00 - 6:00	2:00 - 6:00

CFMB

LIETUVIŠKA RADIJO
PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENI NUO 11.30 IKI 12 val. nakties

Programos Vėdėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr., Duverney, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel: 669 - 8834

EAGAN REALTIES INC

5344 VERDUN AVE., VERDUN, H4H 1K4

Nekilnojamo turto pirkimo ir pardavimo
patarnavimas

BRONIUS NIEDVARAS

Bus: 766-3586

Res.: 487-4938

PARDUODAME APARATŪRĄ, TINKAMĄ LIETUVAI:
video kameras, video rašymo aparatus, televizijos,
radijo, magnetofonus, bevielius telefonus gausite
papigintomis kainomis pas: R/C LEON SERVICE,
5887 Sherbrooke St. W., Montreal tel.: (514) 488-3363
Toronto tel.: (416) 886-7659

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa,
National, Panasonic M7, GVC, NEC, Sony, Sanyo.

Two cassette radio - \$89. Video nuo \$299.
Video camera \$1299. -

ZIENKA PLUMBING

24 VALANDŲ PATARNAVIMAS

● LIETUVIAMS NUOLAIDA:

Neimamas mokestis už atvažiavimą.

TEL.: 254-7846

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. HIT 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS.

Savininkas: MIKE OSKOVICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496